

IVN, Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, Afdeling Veenendaal Rapport inzake jaarstukken 2018

13 maart 2019

Inhoud

1 Bestuursverslag	3
1.1 Algemene informatie	3
1.2 Informatie over de activiteiten	3
<i>Terugblik, hoogtepunten en prestaties IVN Veenendaal-Rhenen 2018.....</i>	<i>3</i>
1.3 Contributies en donaties	4
1.4 De werkgroepen en hun financiën	5
<i>De werkgroepen</i>	<i>5</i>
<i>Financiën per werkgroep</i>	<i>6</i>
1.5 Overige activiteiten	7
<i>Nieuwsbrief IVN Veenendaal-Rhenen</i>	<i>7</i>
<i>Groene Stapstenen project.....</i>	<i>8</i>
1.6 Huisvesting en andere gegevens	8
1.7 Informatie over het bestuur	8
1.8 Financiële positie	9
1.9 Risico's.....	9
1.10 Toekomstparagraaf.....	9
1.11 Ondertekening van het bestuursverslag	10
2 Jaarrekening	11
2.1 Balans per 31 december 2018	11
2.1 Staat van Baten en Lasten	12
2.2 Toelichting	13
<i>Algemeen.....</i>	<i>13</i>
<i>Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening</i>	<i>13</i>
<i>Grondslagen voor de waardering van activa en passiva.....</i>	<i>14</i>
<i>Grondslagen voor de bepaling van het resultaat.....</i>	<i>14</i>
<i>Toelichting op de onderscheiden posten van de balans</i>	<i>15</i>
<i>Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten</i>	<i>18</i>
<i>Overige toelichtingen</i>	<i>19</i>
2.3 Ondertekening van de jaarrekening	19
2.4 Overige gegevens.....	20
<i>Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat.....</i>	<i>20</i>
Bijlage 1 Verslagen van de werkgroepen.....	21
<i>Excursies</i>	<i>21</i>
<i>Gidsen op verzoek / Activiteit op aanvraag</i>	<i>23</i>
<i>Scholen (Veenendaal)</i>	<i>23</i>
<i>Duurzaamheid</i>	<i>27</i>
<i>Scholen (Rhenen).....</i>	<i>27</i>
<i>Mediatheek</i>	<i>28</i>
<i>Natuurtuin Diddersgoed.....</i>	<i>30</i>
<i>Tuin Groenhof.....</i>	<i>30</i>
<i>Natuurpaden</i>	<i>31</i>
<i>Weidevogelbeschermgroep Binnenveld-West</i>	<i>32</i>
<i>Planten.....</i>	<i>35</i>
<i>Bomen en Openbaar Groen</i>	<i>35</i>
<i>Vogels.....</i>	<i>36</i>
<i>De Groenlingen.....</i>	<i>36</i>
<i>De Zwammen</i>	<i>36</i>
<i>Groene Blad en Internetsite.....</i>	<i>37</i>
<i>PR-werkgroep.....</i>	<i>37</i>
<i>Cursussen en Lezingen.....</i>	<i>38</i>
<i>NatuurWerkt!.....</i>	<i>38</i>
Bijlage 2 Overdrachtsverklaring WBW	40

1 Bestuursverslag

1.1 Algemene informatie

IVN, Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, Afdeling Veenendaal (hierna: IVN Veenendaal-Rhenen), statutair en feitelijk gevestigd te Veenendaal, Karel Fabritiusstraat 3, KvK-nummer 40480372, is opgericht op 14 februari 1985. Vereniging IVN Veenendaal-Rhenen is samen met nog 169 andere regionale afdelingen een afdeling van IVN Nederland.

De behoefte aan een Vereniging IVN Veenendaal-Rhenen komt voort uit de betrokkenheid van diverse mensen uit Veenendaal en Rhenen bij de natuur en het milieu en met het de daarmee samenhangende begrip duurzaamheid.

Vereniging IVN Veenendaal-Rhenen heeft de zogenaamde ANBI-status. Een ANBI is een algemeen nut beogende instelling. Een instelling kan alleen een ANBI zijn, als ze zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen nut.

IVN Veenendaal-Rhenen verzorgt voor de gemeentes Veenendaal en Rhenen de Natuur en Milieueducatie (NME) op de basisscholen. De gemeentes zijn verplicht deze educatie aan te bieden aan de scholen.

1.2 Informatie over de activiteiten

Terugblik, hoogtepunten en prestaties IVN Veenendaal-Rhenen 2018

De activiteiten, die in 2018 aan de doelgroepen aangeboden zijn om aan de prestatieverplichtingen te voldoen, worden beschreven in het hoofdstuk 1.4 *De werkgroepen en hun financiën*. Hieronder staat een terugblik met hoogtepunten en prestaties IVN Veenendaal-Rhenen 2018.

- De ledenadministratie van het IVN Veenendaal-Rhenen zit momenteel in een fase van verandering. De inning van de contributie zal in 2019 voor een groot deel en op termijn volledig worden overgenomen door de landelijke administratie. In het najaar van 2018 heeft de penningmeester alle leden en donateurs gevraagd een automatische incassomachtiging af te geven aan het IVN landelijk bureau. Aan de donateurs is tevens gevraagd of zij hun donateurschap om willen zetten in een lidmaatschap. Door deze actie is het aantal leden gestegen en het aantal donateurs gedaald, waarbij ook helaas het totaal aan leden en donateurs met 23 gedaald is. Dit komt doordat een aantal van de leden en donateurs n.a.v. dit verzoek de afweging heeft gemaakt om hun lidmaatschap/donateurschap te beëindigen, hetgeen ook te verwachten is met een dergelijke actie. Dit jaar hebben daarnaast ook nog drie scholen hun servicelidmaatschap opgezegd, omdat ze geen gebruik maakten van het NME aanbod van IVN. Al met al nog geen zorgelijke ontwikkeling, maar wel reden om de komende tijd actie op te ondernemen.
- De publieksfolder van het IVN Veenendaal-Rhenen vond ook in 2018 weer veel aftrek. Aan de 35 daarin opgenomen activiteiten werd door 804 deelnemers deelgenomen. Voor de Slootjesdagen en de Paddenstoelenwandelingen was de meeste belangstelling.
- Ook in 2018 werd aan alle groepen van de scholen in Veenendaal een excursie aangeboden. Het project *Zorg voor de natuur* werd voor het 19e jaar aangeboden aan de kinderen van groep 7 en 8. Er deden 12 groepen aan mee en totaal 286 leerlingen werden rondgeleid in de natuur.
- 454 leerlingen van 18 groepen bezochten de Tuin van de Groenhof.
- In 2018 hebben totaal 60 groepen van scholen met 1529 leerlingen deelgenomen aan een excursie.

- De werkgroep Duurzaamheid heeft samen met *Veenendaal Samen Duurzaam* aan verschillende activiteiten deelgenomen en de werkgroep organiseerde vier *schone wandelingen* in Veenendaal om zwerfafval te verzamelen.
- De Scholen Werkgroep Rhenen heeft 600 kinderen uit de basisschool leeftijd rondgeleid in de natuur.
- De mediatheek van het IVN Veenendaal-Rhenen is gedurende 44 woensdagmiddagen en 6 keer extra op afspraak open geweest. Er werden 65 lespakketten cq boeken uitgeleend. 19 keer werd een leskist uitgeleend aan een school. Verder werden veel kleinere materialen uitgeleend aan scholen.
- Natuurtuin Diddersgoed werd ook weer in 2018 onderhouden door een klein groepje actieven. De tuin was van februari tot en met november elke laatste zondag van de maand geopend voor het publiek.
- De Weidevogelbeschermgroep Binnenveld-West heeft in 2018 voor 125 nesten beschermende maatregelen kunnen nemen in nauwe samenwerking met de boeren. 85 nesten werden uitgebroed. De film *Weidevogels in het Binnenveld* werd in totaal bijna 20 keer vertoond, waarmee al gauw 600 personen bereikt zijn.
- De Werkgroep Vogels heeft diverse wandelingen georganiseerd die door ongeveer 80 deelnemers werden bezocht. Een vrij constante groep van deelnemers.
- De werkgroep De Zwammen heeft weinig leden, maar is enthousiast en actief. Het is dit jaar niet gelukt om de werkgroep De Groenlingen nieuw leven in te blazen, maar we blijven het proberen.
- De PR-werkgroep heeft namens het IVN Veenendaal-Rhenen 'acte de presence' op een zestal markten en bijeenkomsten. Zo werd een stand bemand op de Geraniummarkt, de Bijenmarkt en de Cuneramarkt.
- Op verzoek van organisaties worden er ook excursies verzorgt. In 2018 o.a. op verzoek van de bibliotheek in verband met de Boekenweek, op verzoek van de bewoners van Rhenendaal en van Patrimonium Bouwvereniging t.g.v. hun 100-jarig bestaan. 285 mensen namen deel aan deze excursies.
- De werkgroep NatuurWerkt heeft een redelijke constante groep van 50 deelnemers die op een of meer van de maximaal drie ochtenden werken in de natuur. De opdrachtgevers zijn Landgoed Remmerstein en Prattenburg alsmede Staatsbosbeheer.
- Voor de leden werd dit jaar een Nieuwjaarsbijeenkomst georganiseerd, waar vier jubilarissen in het zonnetje werden gezet: een voor 40 jaar en drie voor 25 jaar lidmaatschap. Verder was er een BBQ voor de actieve leden.
- Het bestuur kwam elf keer bij elkaar voor bestuursvergaderingen, voor de ALV, waren er twee coördinatorenvergaderingen en verder was er nog een bijeenkomst voor de gidsen.

4

1.3 Contributies en donaties

Aan het begin van het jaar 2018 telde IVN Veenendaal-Rhenen bij elkaar 303 leden en donateurs, terwijl dat aantal aan het eind van het jaar 280 was. Dit is een groter verschil dan in andere jaren, wat ongetwijfeld te maken heeft met het feit dat alle leden in het najaar een verzoek hebben ontvangen om via automatisch incasso te gaan betalen aan het IVN landelijk bureau. N.a.v. dit verzoek heeft een aantal van de leden en donateurs de afweging gemaakt om hun lidmaatschap/donateurschap te beëindigen, hetgeen ook te verwachten is met een dergelijke actie. Het aantal scholen met een servicelidmaatschap liep van 37 terug naar 34. Dit verhoogde het aantal scholen in Veenendaal, dat geen lid is tot 10, terwijl in Rhenen alle scholen lid zijn. Twee van de scholen die hebben afgezegd waren BSO's. De reden die de afzeggende scholen gaven was, dat ze geen gebruik maakte van het NME aanbod van IVN.

De netto inkomsten aan contributies en donaties zijn € 112 hoger dan begroot. Ook dit jaar zijn er weer een aantal leden en donateurs, die meer geld overmaken dan het vastgestelde minimum bedrag voor contributie en de richtprijs voor donatie van respectievelijk € 24 en € 20. Het aantal wanbetalers is gering (~1%).

Veel van onze leden zijn het afgelopen jaar overgestapt van regionaal lid naar landelijk lid, door het machtigingsformulier voor automatische incasso, dat rondgestuurd is door de penningmeester, in te vullen en te ondertekenen. Hun contributiebetalingen worden vanaf 2019 door het IVN landelijk bureau geregeld. Hetzelfde geldt voor donateurs die lid zijn geworden en een machtiging hebben afgegeven. Leden en donateurs, die geen machtiging hebben willen afgeven ontvangen van het IVN landelijk bureau een verzoek tot betaling van de contributie. Onze penningmeester stuurt alleen nog facturen aan leden van wie geen e-mailadres bekend is, aan de donateurs die er de voorkeur aangaven donateur te blijven en aan de scholen.

Afdracht Per lid is in 2018 een afdracht van € 10 en € 1,60 voor een huisgenootlid betaald aan het IVN landelijk bureau. Vanaf 2019 wordt dat € 12 en € 2 (volgens een besluit van de Landelijke Raad, eind 2017). Van de landelijk betaalde contributie ontvangen wij 50%.

1.4 De werkgroepen en hun financiën

De werkgroepen

IVN Veenendaal-Rhenen is georganiseerd in een kleine 20 werkgroepen, die met elkaar er voor zorgen dat aan de prestatieverplichtingen die de gemeente stelt voor het uitvoeren voor de NME functie, wordt voldaan. In bijlage 2 staan de verslagen, die door de werkgroepcoördinatoren geschreven zijn en de basis vormen voor dit verslag.

Omdat IVN Veenendaal-Rhenen meer doet dan deze verplichtingen zijn voor de verantwoording van de financiën, m.n. voor de staat van baten en lasten, een zevental doelstellingen gedefinieerd, zie onderstaande tabel.

1 Natuur en Milieueducatie jeugd Scholen Veenendaal Scholen Rhenen Mediatheek Tuin Groenhof Excursies Natuurpaden Groene Wiel (ondersteuning EDSO)	3 PR en communicatie Groene Blad en internetsite PR werkgroep 4 Natuurbescherming Weidevogelbescherming Duurzaamheid Bomen en openbaar groen
2 Natuur en Milieueducatie volwassenen Excursies Natuurpaden Cursussen en lezingen Diddersgoed Planten Vogels	5 Bos- en Landgoedonderhoud* NatuurWerkt! 6 Overige activiteiten Overige activiteiten 7 Kosten beheer en administratie Huisvesting Organisatie

*Uiteraard is het onderhoud van bos en landgoederen geen doel op zich, maar een middel om mensen die op de een of andere manier uit de boot dreigen te vallen te revalideren, resocialiseren en/of te reïntegreren.

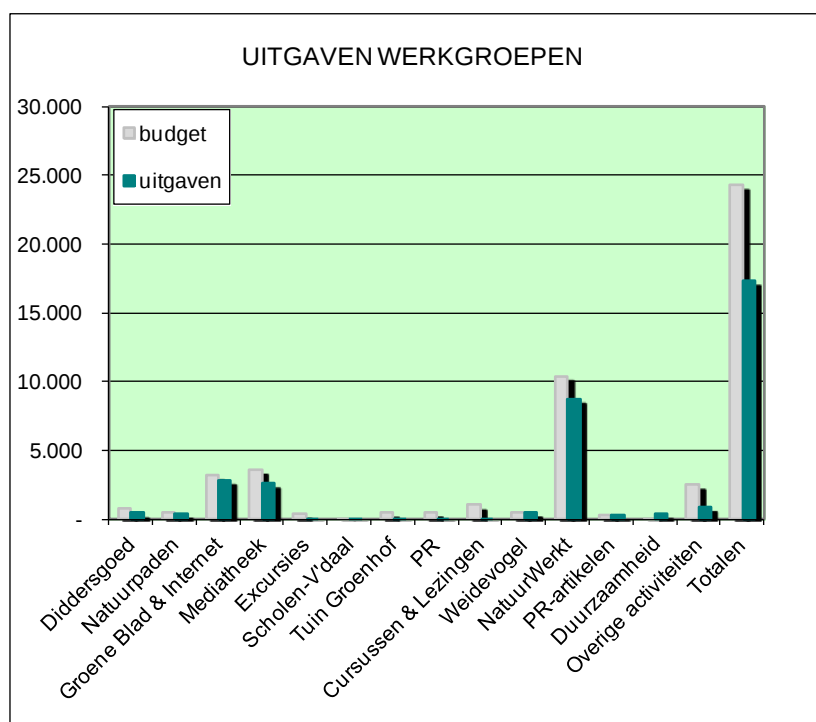
De items onder de eerste vijf doelstellingen zijn de werkgroepen. De meeste werkgroepen hebben meerdere doelstellingen. De zwaarstwegende doelstelling van elke werkgroep heeft de indeling bepaald. De kosten beheer en administratie spreken voor zich en onder overige activiteiten vallen de inkomsten uit de onderverhuur van de vergaderzalen en de uitgaven voor Nieuwjaarsbijeenkomst en de jaarlijkse BBQ voor de actieve leden.

Financiën per werkgroep

Werkgroep	te besteden	uitgaven	verschil
Diddersgoed	750,00	420,80	329,20
Natuurpaden	500,00	408,09	91,91
Groene Blad & Internet	3200,00	2832,84	367,16
Mediatheek	3600,00	2604,72	995,28
Excursies	400,00	36,00	364,00
Scholen-V	100,00	109,72	-9,72
Tuin Groenhof	475,00	10,95	464,05
PR	500,00	122,43	377,57
Cursussen & Lezingen	1000,00	21,87	978,13
Weidevogelbescherming	450,00	489,22	-39,22
NatuurWerkt	10385,00	8742,33	1642,67
PR-artikelen	300,00	256,52	43,48
Duurzaamheid	85,00	366,07	-281,07
Overigeact	2.500,00	892,94	1607,06
Totale	24.245,00	17.314,50	6.930,50

*w.b. WBW is in deze tabel en figuur alleen rekening gehouden met het budget dat IVN in 2018 aan WBW beschikbaar heeft gesteld.

Er zijn een aantal werkgroepen, die geen budget hebben. Dit zijn de werkgroepen Planten en Vogels, die geen inkomsten en uitgaven hebben, en de Zwammen en de Groenlingen, die altijd kostenneutraal werken (de deelnemers betalen het bedrag dat nodig is). Voor de overige werkgroepen staan de budgets, de uitgaven en het verschil van beide in bovenstaande tabel. Hierbij wordt onder budget verstaan, het bedrag dat *te besteden* is. Van een aantal werkgroepen heeft IVN Veenendaal-Rhenen ook inkomsten. Zo bestaat het budget van NatuurWerkt voor 100% uit IVN inkomsten, gegenereerd door NatuurWerkt!. Bij andere werkgroepen is het percentage veel lager of zelfs nihil.

IVN inkomsten zijn:

mediatheek IVN leden kunnen bij de mediatheek met een korting van 10% boeken op het gebied van natuur en milieu bestellen. De mediatheek krijgt bij verschillende leveranciers korting op deze boeken, die gedeeltelijk doorberekend worden aan de leden. Het verschil tussen in- en verkoop bepaalt de opbrengst.

opbrengst PR artikelen De werkgroep PR koopt artikelen voor de verkoop in. De artikelen, denk daarbij aan kalenders, koektrommels, bekers, kerstkaarten, enz. worden bij allerlei gelegenheden verkocht. In 2018 zijn ook de opbrengsten van *Gidsen op verzoek* (zie verder) hierbij opgeteld.

verkoop placemats Eén van de IVN leden brengt voor *Tringa natuurillustraties* papieren placemats met natuurillustraties aan de man bij restaurants. Als tegenprestatie ontvangt IVN een bedrag van Tringa, dat ten goede komt van de PR werkgroep. In 2017 zijn placemats verkocht, maar in 2018 niet.

opbrengst cursussen en lezingen Het streven is om cursussen en lezingen kostenneutraal te organiseren. In 2018 is er een moestuincursus georganiseerd met een batig saldo.

overige activiteiten Onder de overige activiteiten worden opbrengsten van de verhuur van de IVN zaal en van de Groei & Bloeizaal gerekend. Een viertal verenigingen gebruikt één van de zalen regelmatig en daarnaast wordt de zaal ook wel eens incidenteel gebruikt. De IVN zaal is 19 dagdelen verhuurd en de G&B zaal 35 dagdelen. G&B betaalt aan IVN 14% van de huur. De uitgaven bestaan uit de uitgaven voor de Nieuwjaarsbijeenkomst en de jaarlijkse BBQ voor actieve leden.

onkosten voor NatuurWerkt! Staatsbosbeheer en de landgoederen voor wie de mensen van NatuurWerkt! werken geven daar een vergoeding voor, waarvan gereedschap, onkostenvergoedingen aan de niet IVN leden, werkkleding, e.d. betaald worden. Samen met de geoormerkte inkomsten in de vorm van eenmalige subsidies e.d. is de opbrengst zowel in 2018 als in 2017 positief. In 2018 wordt dit positieve saldo verdeeld over het bestemmingsfonds Rhenen en overige reserve en in 2017 is dit hele bedrag naar overige reserve gegaan.

NatuurWerkt!	IN	UIT	IN
Bijdragen SBB en landgoederen	7585,00	Onkosten betaald uit subsidie Rhenen	1979,40
Eenmalige subsidie Rhenen	2500,00	Onkosten restant	6762,93
Prijs Rhenen	200,00		
Particuliere donatie	100,00		
		saldo	1.642,67
TOTAAL	10.385,00	TOTAAL	10.385,00

Van het batig saldo wordt het restant van de eenmalige subsidie uit Rhenen, zijnde ongeveer € 521, bewaard voor 2019, om daar de cursus veldhulpverlening (EHBO) gedeeltelijk van te betalen. Het bedrag dat dan nog overblijft, ongeveer € 1121 komt ten goede van IVN Veenendaal-Rhenen. Verenigingskas.

1.5 Overige activiteiten

Nieuwsbrief IVN Veenendaal-Rhenen

In 2013 werd gestart met het uitgeven van een maandelijkse Nieuwsbrief voor alle leden. De Nieuwsbrief wordt via e-mail verzonden. De Nieuwsbrief is een aanvulling op de bestaande communicatiemiddelen en probeert waar mogelijk in te spelen op de actualiteit. In 2018 is de Nieuwsbrief 13 keer verschenen, waarvan één keer bij een bijzondere gelegenheid.

Samensteller van de nieuwsbrief: Huub de Kock.

Gebruik Groenhof door derden

De vergaderruimte van de Groenhof werd afgelopen jaar – naast de vaste activiteiten van IVN (mediatheek, lezingen en werkgroepen) en Groei & Bloei – ook gebruikt door andere verenigingen (de zogenaamde derden). In 2018 werden ruimtes in de Groenhof in totaal 19 keer gebruikt via IVN en 35 keer via Groei & Bloei door de verenigingen:

- Vereniging Veenendaalse Imkers De Immenhof
- Studiegroep pollenonderzoek in honing
- Bridgeclub Hartenvrouw (via Groei & Bloei)

- Video en filmvereniging Beter Beeld (via Groei & Bloei)

De zalen in de Groenhof kunnen ook incidenteel gehuurd worden, hetgeen in 2018 twee keer is voorgekomen.

Groene Stapstenen project

Het Project Groene Stapstenen, dat in 2010 gestart is door IVN Veenendaal met subsidiegeld van de Gemeente Veenendaal en OVO (Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost), heeft nog steeds geld te besteden. In 2018 is € 4.000 geschonken voor de inrichting van de patio (binnenruimte) van het Ontmoetingshuis aan de Spitsbergenweg. Een klein bedrag is besteed aan zoekkaarten. Het bedrag dat nog over is, iets minder dan € 9.000 wordt bewaard voor toekomstige *groene* initiatieven in Veenendaal-Oost.

1.6 Huisvesting en andere gegevens

IVN Veenendaal-Rhenen is gehuisvest in De Groenhof, een voormalige kleuterschool. IVN huurt het gebouw van de gemeente Veenendaal sinds 1999. Aanvankelijk met een meerjaren huurcontract, maar sinds 2017 steeds met een huurcontract voor slechts één jaar, omdat de gemeente andere plannen met het gebouw heeft. Als IVN de huur opgezegd wordt, is toegezegd dat de gemeente vervangende woonruimte aan IVN zal aanbieden. Ongeveer de helft van de Groenhof wordt bewoond door de vereniging Groei & Bloei. T/m 2016 was er sprake van onderhuur door G&B van IVN en kregen beide verenigingen huursubsidie van de gemeente voor de helft van het gebouw. Sinds 2017 krijgt alleen IVN huursubsidie, en sindsdien voor het hele gebouw met de afspraak dat G&B de helft om niet kan blijven gebruiken.

Locatie: NME Centrum De Groenhof
Karel Fabritiusstraat 3
3904 TG Veenendaal

e-mailadres: secretariaat@ivnveenendaal-rhenen.nl
Internet site: www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen
Inschrijfnummer KvK: 40480372
RSIN: 809419932

1.7 Informatie over het bestuur

Het bestuur van het Vereniging IVN Veenendaal-Rhenen bestaat uit minstens drie onbezoldigde bestuurders. De bestuurders worden benoemd voor de periode van drie jaar en kunnen geschorst worden door het bestuur. Het bestuur van het Vereniging IVN Veenendaal-Rhenen kwamen elke maand voor een vergadering bijeen. De leden van het bestuur hadden geen nevenfuncties die relevant waren om in het verslag benoemd te worden.

Het bestuur bestond in 2018 in de periode voor en na de ALV uit de volgende personen bestaan:

Tot 14 maart 2018

Voorzitter: Nico Bosman
Secretaris: Karel Haag
Penningmeester: Hanneke Baretta-Bekker
Bestuursleden: Huub de Kock
Anne-Marie van Haastert
Ilse Kanij

Vanaf 15 maart 2018

Voorzitter: Maarten van Leeuwen
Penningmeester/ Secretaris: Hanneke Baretta-Bekker
Bestuursleden: Anne-Marie van Haastert, ondersteuner van het secretariaat
Ilse Kanij, algemeen bestuurslid
Roelof de Jong was innovator van 15 mrt tot 10 dec 2018
Connie Roor heeft vanaf sep 2018 de bestuursverslagen genotuleerd.

1.8 Financiële positie

De liquide middelen worden aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling. Tevens zijn deze benodigd voor de bedrijfsvoering. Het bestuur streeft ernaar de uitgaven voor de bedrijfsvoering tot een minimum te beperken.

Eind 2017 is er een naast de bestaande IVN rekening een tweede rekening geopend voor eigen geld van de werkgroep Weidevogelbeschermgroep Binnenveld-West (WBW). De penningmeester heeft zich toen niet gerealiseerd dat deze tweede rekening ook onder haar verantwoording valt. Daardoor zijn de financiën van de tweede rekening in 2017 niet in de balans en in de staat van baten en lasten opgenomen. In 2018 is deze fout hersteld. In de jaarrekening (hfdst 2) staat hier meer informatie over. Op het ogenblik wordt er hard over nagedacht of dit niet beter op een andere manier te regelen is. En zo ja, hoe dan?

1.9 Risico's

Gezien de fase waarin de vereniging verkeert worden geen belangrijke risico's onderkend. Er is geen sprake van geormerkte subsidies die zijn ontvangen en terugbetaald moeten worden.

IVN Veenendaal-Rhenen ontvangt jaarlijks van de gemeente Veenendaal een huursubsidie en een activiteitsubsidie, waar een zestal prestatieverplichtingen aan verbonden zijn. Deze prestatieverplichtingen zijn:

- Stimuleren natuur- en milieueducatie voor scholen in het basisonderwijs van Veenendaal met middelen die goede aansluiting hebben bij de scholen.
- Laten deelnemen van 1500 kinderen aan IVN schoolactiviteiten in en om Veenendaal.
- De Groenhof beheren als ontmoetingscentrum voor leerlingen, inwoners en verenigingen die zich (willen) verdiepen in of inzetten voor natuur en milieu
- Beheren en openstellen van natuurtuin het Diddersgoed
- Verzamelen en analyseren natuurgegevens uit Veenendaal
- Bijdragen aan de bescherming en bewustwording van natuur en milieu in en om Veenendaal.

Het risico dat we niet aan deze prestatieverplichtingen kunnen voldoen hangt af van het aantal vrijwilligers die hieraan mee wil werken. Tot nu toe gaat het goed en kunnen we voldoen aan de gestelde verplichtingen, maar het werven van vrijwilligers is een blijvende zorg voor IVN Veenendaal-Rhenen.

1.10 Toekomstparagraaf

In 2018 zijn alle leden en donateurs benaderd om een machtigingsformulier voor automatische incasso door het IVN landelijk bureau af te geven. Aan de donateurs werd bovendien gevraagd of zij hun donateurschap om wilden zetten in een lidmaatschap. Vanaf 2019 wordt de inning van de contributie bijna volledig overgenomen door het landelijk bureau. De leden die een machtiging hebben afgegeven gaan per automatische incasso betalen en alle andere leden krijgen een factuur van het IVN landelijk bureau toegestuurd. De penningmeester van IVN Veenendaal-Rhenen blijft voorlopig de facturen aan de donateurs en aan de scholen versturen en hun bijdragen innen. Hetzelfde geldt voor leden zonder e-mailadres.

Er zijn plannen om een werkgroep Moestuinen op te richten. Op het moment van het verschijnen van dit jaarverslag kan daar nog niet meer over gezegd worden.

Helaas zijn er ook zorgen, zoals over al langere tijd de onderbezetting van het bestuur. Het bestuur hoopt op korte termijn een penningmeester en een secretaris te kunnen vinden. Wellicht is het ook goed om het bestuur te versterken met een of twee groene bestuursleden, die bij voorkeur al langer meelopen binnen IVN, en natuur, milieu en duurzaamheid als het ware in hun bloed hebben!

Wat betreft onze huisvesting is er geen zekerheid over de termijn dat we de Groenhof nog kunnen blijven huren van de gemeente. We hebben een contract tot eind 2019 en hopen dat dat nog eens met een jaar verlengd zal worden.

Het bestuur bedankt van harte alle vrijwilligers van IVN Veenendaal-Rhenen voor hun inbreng.

1.11 Ondertekening van het bestuursverslag

Veenendaal, 13 maart 2019

Het bestuur,

Maarten van Leeuwen

Voorzitter

Hanneke Baretta-Bekker

Penningmeester/Secretaris

2 Jaarrekening

2.1 Balans per 31 december 2018

(vóór resultaatbestemming)

Activa	per 31/12/18	per 31/12/17	Passiva	per 31/12/18	per 31/12/17
			<i>Bestedingsreserves</i>		
<i>Inventaris</i>			Bestemmingsreserve huisvesting	13.768,00	13.768,00
Tafels en stoelen	117,45	587,25	Bestemmingsreserve organisatie	5.192,47	5.192,47
			Bestemmingsreserve Diddersgoed	3.181,17	3.181,17
<i>Voorraad</i>			<i>subtotaal Bestedingsreserves</i>	22.141,64	22.141,64
PR-materiaal	969,55	852,78	<i>Overige reserves</i>		
WBW apparatuur	1.227,05		Saldo begin boekjaar	11.824,50	6.235,35
			Resultaat 2018 na bestemming	256,62	5.589,15
<i>Vorderingen</i>			<i>Saldo eind boekjaar</i>	12.081,12	11.824,50
Nog te ontvangen	1.422,50	2.904,50	<i>Bestemmingsfonds</i>	-	-
Vooruitbetaald			Bestemmingsfonds Rhenen	3.675,83	3.743,50
			Bestemmingsfonds Groene stapstenen	8.982,48	12.999,25
<i>Liquide middelen</i>			Bestemmingsfonds NatuurWerkt	520,60	-
INGbank	3.341,49	2.516,09	Bestemmingsfonds WBW	3.686,05	-
INGbank WBW	2.674,00		<i>subtotaal Bestedingsfonds</i>	16.864,96	16.742,75
INGbank kapitaal	43.133,87	45.096,76			
			<i>Kortlopende schulden</i>		
			Nog te betalen	1.039,69	1.184,49
			Vooruitontvangen	758,50	64,00
TOTAAL	52.885,91	51.957,38	TOTAAL	52.885,91	51.957,38

2.1 Staat van Baten en Lasten

Baten	Werkelijk 2018	Begroting 2018 gew	Werkelijk 2017
<i>Baten van particulieren</i>	5.374,87	5.270,00	6.381,92
contributies en donaties (netto)	5.274,87	5.270,00	5.984,42
particuliere gift t.g.v. Natuur Werkt	100,00		
sponsoren WWB	-		397,50
<i>Baten van bedrijven</i>	525,00	650,00	675,00
advertenties Groene Blad	525,00	650,00	675,00
<i>Baten van subsidies van overheden</i>	36.250,00	32.950,00	39.100,00
subsidie gemeente Veenendaal	32.950,00	32.950,00	38.100,00
subsidie provincie Utrecht		-	1.000,00
Gemeente Rhenen subsidie t.g.v. SWG Rhenen	600,00		
Gemeente Rhenen subsidie t.g.v. Natuur Werkt	2.500,00	-	0,00
Gemeente Rhenen 2e prijs Runner-Up Award t.g.v. NW	200,00	-	0,00
<i>Baten van verbonden organisaties</i>	-	-	9.500,00
PBCF		-	5.000,00
RABO coöperatie fonds	-	-	4.500,00
Som van geworven baten	42.149,87	38.870,00	55.656,92
<i>Baten als tegenprestatie voor producten en diensten</i>			
opbrengst mediatheek	307,85	-	671,50
verkoop placemats	-	150,00	200,00
PR artikelen en activiteiten	791,75	200,00	172,39
opbrengst cursussen en lezingen	90,63	-	24,29
overige activiteiten	1.165,00	1.300,00	1.237,50
onkosten t.b.v. Natuur Werkt	-1.157,33	-	-4.904,15
opbrengst WBW	3.196,83		3.400,00
Som van tegenprestatie baten	4.394,73	1.650,00	801,53
Som van de baten	46.544,60	40.520,00	56.458,45
Lasten	Werkelijk 2018	Begroting 2018 gew	Werkelijk 2017
<i>Besteed aan doelstellingen</i>			
Natuur en Milieueducatie jeugd	3.393,06	4.175,00	8.635,20
Natuur en Milieueducatie volwassenen	864,89	1.650,00	267,50
PR en communicatie	2.955,27	3.700,00	3.145,12
Natuurbescherming	366,07	535,00	955,36
Bos- en Landgoedonderhoud	-	-	
Project Groene stapstenen	4.016,77		
Overige activiteiten	892,94	2.500,00	1.201,73
Som van bestemmingen aan doelstellingen	12.489,00	12.560,00	14.204,91
<i>Kosten beheer en administratie</i>			
Huisvesting	31.975,92	32.335,00	31.607,99
Organisatie	1.737,96	1.825,00	1.760,83
Som kosten beheer en administratie	33.713,88	34.160,00	33.368,82
Som van de lasten	46.202,88	46.720,00	47.573,73
Saldo	Werkelijk 2018	Begroting 2018 gew	Werkelijk 2017
Saldo voor financiële baten en lasten	341,72	-6.200,00	8.884,72
Saldo financiële baten en lasten	37,11	100,00	104,42
Resultaat voor bestemming	378,83	-6.100,00	8.989,14

Exploitatieresultaat, zie verder

Exploitatieresultaat	Werkelijk 2018	Begroting 2018 gew	Werkelijk 2017
Resultaat voor bestemming (- = naar; + = uit)	378,83	-6.100,00	8.989,14
naar/uit bestemmingsfonds Rhenen	67,67		
naar/uit bestemmingsfonds Groene stapstenen	4.016,77		
naar/uit bestemmingsreserve WBW	-3.686,05		-3.400,00
naar/uit bestemmingsfonds NW-Rhenen	-520,60		
naar/uit overige reserve	-256,62	6.100,00	-5.589,14

2.2 Toelichting

Algemeen

In 2017 was de jaarrekening al voor een groot deel aangepast aan de eisen die door de Stichting Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie aan het jaarverslag gesteld worden (Rjk C2 Kleine fondsenwervende instellingen'). Dit jaar is hieraan een vervolg gegeven. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast. Dit heeft geen invloed op de reserves en fondsen of het saldo van baten en lasten.

In november 2017 is er naast de bestaande IVN rekening een tweede rekening geopend voor eigen geld van de werkgroep Weidevogelbeschermgroep Binnenveld West (WBW). De belangrijkste reden daarvoor was dat het geoormerkt geld is en dat WBW daar ook eigen baas over moet kunnen zijn. De penningmeester heeft zich echter niet gerealiseerd dat deze tweede rekening ook onder haar verantwoording valt. Dat is ook de reden dat de financiën daarvan niet in het jaarverslag 2017 zijn meegenomen en de penningmeester deze rekening niet ter sprake heeft gebracht bij de kascontrole van 2017. Inmiddels is zij wel op de hoogte van haar verantwoordelijkheid en heeft zij deze niet-materiële fout verwerkt in de eerste jaarrekening na de constatering, zijnde 2018. Voorraad, inkomsten en uitgaven zijn in de balans en staat van baten en lasten 2018 opgenomen. Om praktische reden is de jaarrekening van 2017 niet aangepast, maar zijn baten en lasten uit 2017 verwerkt in de jaarrekening 2018.

Activiteiten

IVN, Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, Afdeling Veenendaal (vanaf nu: 'IVN Veenendaal-Rhenen'), statutair en feitelijk gevestigd te Veenendaal, Karel Fabritiusstraat 3, KvK-nummer 40480372, is opgericht op 14 februari 1985.

IVN Veenendaal-Rhenen is gericht op natuureducatie en duurzaamheid en stelt zich ten doel binnen haar werkgebied bewustwording van de relatie mens-natuur te bevorderen bij mensen in het algemeen en bij bestuurders in het bijzonder, door educatie, voorlichting en samenwerking met andere instanties op het gebied van natuur- landschaps- en milieubescherming.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van art. 2:10 BW en van Rjk C2 'Kleine fondsenwervende instellingen'.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Inventaris

De inventaris wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met afschrijvingen en, indien van toepassing, bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats op basis van een percentage van de aanschafwaarde, gebaseerd op de verwachte economische levensduur van de inventaris. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Voorraad

De voorraden van artikelen voor de verkoop zijn gewaardeerd tegen kostprijs - of lagere marktwaarde. Op de voorraadwaarde wordt, indien noodzakelijk, een waardevermindering toegepast.

Voorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Bestemmingsreserve

Een bestemmingsreserve wordt door het bestuur gevormd ten behoeve van het realiseren van een speciaal doel.

Overige reserves

De overige reserves zijn volledig beschikbaar voor het algemene doel van de vereniging.

Bestemmingsfonds

Een bestemmingsfonds betreft van derden verkregen middelen waarvoor deze derden een specifieke besteding hebben gegeven.

Kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland. Giften bestaande uit diensten worden alleen financieel verantwoord wanneer dit op geld waardeerbare diensten van derden betreft. Diensten die door vrijwilligers worden geleverd worden niet in de staat van baten en lasten verantwoord.

Baten van particulieren en bedrijven

Dit betreft de door de vereniging in het boekjaar gerealiseerde bijdragen van particulieren resp. bedrijven uit onder meer donaties en giften, nalatenschappen en overige baten.

Baten van subsidies van overheden

Dit betreft subsidies die zijn verkregen van een overheid, dan wel van subsidies die onder dezelfde voorwaarden zijn verdeeld en toegewezen via een andere organisatie van een overheid.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten

Dit betreft de brutowinst uit de verkoop van de betreffende goederen. De brutowinst betreft de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen onder aftrek van kortingen en is verminderd met de inkoopwaarde van deze goederen. Ook baten als tegenprestatie voor de levering van diensten worden hier opgenomen.

Bestedingen aan de doelstelling

De bestedingen aan de doelstelling betreft de lasten die zijn besteed aan de diverse activiteiten.

Wervingskosten

Dit betreft alle kosten van activiteiten om betrokkenen en belangstellenden te bewegen geld te geven aan een of meer doelstellingen van IVN Veenendaal-Rhenen.

Kosten van beheer en administratie

Dit betreft de kosten die IVN Veenendaal-Rhenen maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering.

*Toelichting op de onderscheiden posten van de balans***Inventaris**

In 2015 zijn stoelen aangeschaft voor een bedrag van € 1.879,20. De stoelen worden vanaf het moment van aankoop in 5 jaren afgeschreven, volgens onderstaand schema.

Afschrijving inventaris	2018	2017	2016	2015
begin boekjaar	587,25	1.057,05	1.526,85	1.879,20
afschrijving	469,80	469,80	469,80	352,35
eind boekjaar	117,45	587,25	1057,05	1526,85

Voorraad

De werkgroep PR heeft een voorraad van artikelen, die bestemd zijn voor de verkoop.

Voorraad PR	2018	2017
begin boekjaar	852,78	861,05
af/toename	116,77	-8,27
eind boekjaar	969,55	852,78

WBW heeft in januari 2018 tweedehands filmapparatuur gekregen van de ANV (Agrarisch Natuur Vereniging). De apparatuur is gebruikt voor het maken van de *Weidevogels in het Binnenveld*. De apparatuur is bedoeld voor de verkoop, waarvan de opbrengst ten goede komt van de IVN werkgroep WBW.

De nieuwwaarde van deze apparatuur was in 2016 ongeveer € 3827 en werd begin 2018 geschat op € 2100, dit is afhankelijk van het artikel 40-60% van de nieuwwaarde. Door de verkoop van items in de loop van 2018 is de waarde van de voorraad gedaald met ongeveer € 460. De waarde van alle overblijvende artikelen is in 2018 gezakt tot 40% van de nieuwwaarde. Hierdoor is de waarde van de voorraad eind van 2018 gezakt tot ongeveer € 1227.

Vorderingen

Van het totaal van de vorderingen en de overlopende activa heeft geen van de posten een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

Debiteuren (nog te ontvangen)	31-12-2018	31-12-2017
Contributies/donaties	262,00	144,00
Contributies/donaties oninbaar	-72,00	-120,00
Overige inkomsten	700,00	1097,50
Natuur Werkt Inkomsten	532,50	
Opbrengst Natuur Werkt		1535,00
Opbrengst Mediatheek		48,00
Opbrengst PR		200,00
TOTAAL	1422,50	2904,50

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan IVN Veenendaal-Rhenen.

Eigen vermogen**Bestemmingsreserves**

Bestemmingsreserve Huisvesting De bestemmingsreserve voor de huisvesting is in 2018 gelijk gebleven (€13.768). Dit bedrag is bestemd voor hoognodige aanpassingen in en om het gebouw die volgens de demarcatielijst van de gemeente voor rekening zijn van IVN Veenendaal-Rhenen. Wellicht is het nodig om in de nabije toekomst de leidingen van de CV in de kruipruimte na te laten kijken en, zo nodig, te vervangen. Met de gemeente is afgesproken dat IVN Veenendaal-Rhenen deze bestemmingsreserve niet verder laat groeien. Voor een eventuele verhuizing op termijn, waar dit bedrag oorspronkelijk ook voor bedoeld was, kan zo nodig te zijner tijd een extra subsidie aangevraagd worden (pers. com. gemeente Veenendaal).

Bestemmingsreserve Organisatie Voor (onvoorziene) organisatierisico's heeft IVN Veenendaal-Rhenen een bestemmingsreserve. In 2018 is er geen beroep gedaan op deze bestemmingsreserve. Eind 2018 bedroeg de bestemmingsreserve nog steeds: € 5.192. Deze reserve is voldoende om de kortlopende verplichtingen uit de exploitatie te kunnen betalen die niet door toegezegde subsidie zijn gedekt. Aangezien er per balansdatum nog geen verplichtingen zijn aangegaan, is nog geen dotatie aan deze reserve gedaan.

Bestemmingsreserve Diddersgoed De bestemmingreserve voor de natuurtuin Diddersgoed is door het bestuur gevormd voor het meerjaarlijkse onderhoud van de vijvers in de tuin. Eind 2018 bedroeg de bestemmingsreserve nog steeds: € 3.181. In 2017 is groot onderhoud gepleegd. Er is nog niet besloten wanneer dit weer plaats zal moeten vinden.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds Rhenen De gemeente Rhenen heeft haar eigen leskisten die vanaf 2009 beheerd worden door het IVN Veenendaal-Rhenen. Voor deze dienstverlening ontvangt IVN Veenendaal-Rhenen jaarlijks een vergoeding van € 600. Van deze bestemmingsreserve wordt jaarlijks € 250 overgeschreven naar de mediatheek voor het lenen van boeken en materialen. In 2018 betreft dat ook de te laat betaalde bijdrage voor 2016. Daarnaast betaalt Rhenen vanaf 2018 de helft van de jaarlijkse abonnementskosten voor EDSO uit deze bestemmingsreserve.

Bestemmingsfonds Project Groene Stapstenen Het Project Groene Stapstenen is in 2010 door IVN Veenendaal-Rhenen gestart met subsidiegeld van de Gemeente Veenendaal en OVO (Ontwikkelingsbedrijf Veenendaal-Oost). Van de oorspronkelijke € 25.000 was begin 2018 nog ongeveer € 13.000 beschikbaar. In 2018 is € 4.000 geschonken voor de inrichting van de patio

(binnenruimte) van het Ontmoetingshuis aan de Spitsbergenweg. Samen met een klein bedrag voor zoekkaarten is er eind 2018 nog iets minder dan € 9.000 over van het bestemmingsfonds Groene Stapstenen.

Bestemmingsfonds subsidie NatuurWerkt! De werkgroep NatuurWerkt! heeft in 2018 van de gemeente Rhenen een subsidiebedrag van € 2500 ontvangen om te besteden in 2018 en 2019 aan inwoners van Rhenen die mee doen aan NatuurWerkt!. Een groot deel van het bedrag is gebruikt. Ongeveer € 520 is toegevoegd aan het bestemmingsfonds subsidie NatuurWerkt! en gereserveerd voor de EHBO cursus, speciaal voor mensen in het veld, voor de Raad van elf (IVN-ers die de werkgroep besturen), die in januari 2019 plaats heeft gevonden.

Bestemmingsfonds Weidevogelbeschermgroep Binnenveld West (WBW) Zoals al in het subhoofdstukje *Voorraad* is omschreven heeft de werkgroep WBW in januari 2018 een geormerkte schenking ontvangen (zie de Overdrachtsverklaring in bijlage 2). De waarde hiervan op 31-12-2018 (€ 1.227) is samen met het tegoed op de tweede rekening op diezelfde datum (€ 2674) toegevoegd aan dit bestemmingsfonds, terwijl het nog te betalen bedrag (€ 215) ervan af is getrokken. Hierin zijn ook de baten en lasten uit 2017 verwerkt met een totaal saldo van €3.400 bestaande uit een voorraad ad €2.100 en een bankstand ad €1.300.

Bestemming resultaat boekjaar Het bestuur stelt voor het 'Saldo van baten en lasten' te verdelen zoals is aangegeven in de Staat van baten en lasten. Het bedrag dat overblijft na toevoeging en onttrekking van de verschillende Bestemmingsfondsen is 256,62 en wordt toegevoegd aan de overige reserves. Het verloop van de overige reserves is dan als volgt:

Overige reserves	2018	2017
Saldo begin boekjaar	11.824,50	6.235,35
Resultaat 2018	256,62	5589,15
Saldo eind boekjaar	12081,12	11824,50

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Crediteuren (nog te betalen)	31-12-2018	31-12-2017
NatuurWerkt	325,00	669,15
Mediatheek	46,77	
Kantoorbenodigdheden	24,30	
WG Weidevogelbescherming	553,80	338,80
Gemeentelijke heffingen	23,78	4,84
Administratie	66,04	55,27
Diddersgoed		60,00
Overige activiteiten		56,43
subtotaal	1039,69	1184,49
Vooruitontvangen	758,50	64,00
TOTAAL	1583,19	1248,49

Vooruit ontvangen voor 2019	31-12-2018	31-12-2017
Contributies/donaties	146,00	64,00
SWG Rhenen	600,00	
Cursussen en Lezingen	12,50	
TOTAAL	758,50	64,00

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

IVN Veenendaal-Rhenen heeft een huurovereenkomst voor de locatie aan de Karel Fabritiuslaan 3 te Veenendaal met een looptijd tot 31 dec 2019. Het jaarlijkse huurbedrag bedraagt in 2019 € 26121,60 en wordt jaarlijks geïndexeerd. Dit bedrag wordt volledig gedekt door subsidie van de Gemeente Veenendaal.

IVN Veenendaal-Rhenen is in het boekjaar geen verplichtingen aangegaan.

Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Baten van particulieren

Dit betreft contributies, donaties en giften door particulieren.

Baten van bedrijven

Dit betreft vrijwillige bijdragen door bedrijven. De inkomsten van advertenties in het Groene Blad, het blad van de vereniging dat vijf maal per jaar verschijnt bedraagt € 525.

Baten van subsidies van overheden

Dit zijn in 2018 de subsidies van de gemeente Veenendaal en van de Gemeente Rhenen. De gemeente Veenendaal heeft subsidie verleend, t.w. € 32.950, verdeeld over € 25.635 huursubsidie en € 7.315 subsidie voor activiteiten. De subsidie van de gemeente Rhenen bestaat uit de jaarlijkse bijdrage van € 600 en een eenmalige bijdrage van € 2500, te besteden aan deelnemers uit Rhenen aan het project NatuurWerkt!.

Baten als tegenprestaties van leveringen van producten en diensten

mediatheek IVN leden kunnen bij de mediatheek met een korting van 10% boeken op het gebied van natuur en milieu bestellen. De mediatheek krijgt bij verschillende leveranciers korting op deze boeken, die gedeeltelijk doorberekend worden aan de leden. Het verschil tussen in- en verkoop bepaalt de opbrengst.

verkoop placemats Eén van de IVN leden brengt voor een bedrijf papieren placemats met natuurillustraties aan de man bij restaurants. Als tegenprestatie ontvangt IVN een bedrag. In 2017 zijn placemats verkocht, maar in 2018 niet

opbrengst PR artikelen De werkgroep PR koopt artikelen voor de verkoop in. De artikelen, denk daarbij aan kalenders, koektrommels, bekers, kerstkaarten, enz. worden bij allerlei gelegenheden verkocht.

opbrengst cursussen en lezingen Het streven is om cursussen en lezingen kostenneutraal te organiseren. In 2018 is er een moestuincursus georganiseerd met een batig saldo.

overige activiteiten Onder de overige activiteiten worden opbrengsten van de verhuur van de IVN zaal en van de Groei & Bloeizaal gerekend. Een viertal verenigingen gebruikt één van de zalen regelmatig en daarnaast wordt de zaal ook wel eens incidenteel gebruikt. De IVN zaal is 19 dagdelen verhuurd en de G&B zaal 35 dagdelen. G&B betaalt aan IVN 14% van de huur.

onkosten voor NatuurWerkt! Staatbosbeheer en de landgoederen voor wie de mensen van NatuurWerkt! werken geven daar een onkostenvergoeding voor, waarvan gereedschap, onkostenvergoedingen aan de niet IVN leden, werkkleding, e.d. betaald worden. Dit is een negatief bedrag, maar samen met de geoormerkte inkomsten (grijs gemarkeerd in de staat van baten en kosten) is de opbrengst zowel in 2018 als in 2017 positief. In 2018 wordt dit positieve saldo verdeeld over het bestemmingsfonds Rhenen en overige reserve en in 2017 is dit hele bedrag naar overige reserve gegaan.

Bestedingen aan de doelstelling

Lasten	Werkelijk 2018	Werkelijk 2017
<i>Besteed aan doelstellingen</i>		
Natuur en Milieueducatie jeugd	3.393,06	8.635,20
Natuur en Milieueducatie volwassenen	864,89	267,50
PR en communicatie	2.955,27	3.145,12
Natuurbescherming	366,07	955,36
Project Groene stapstenen	4.016,77	
Overige activiteiten	892,94	1201,73
Som van bestemmingen aan doelstellingen	12489,00	14204,91

De bestedingen aan de eerste vier doelstellingen betreffen kosten ten behoeve van de verschillende activiteiten van de werkgroepen voor de aanschaf van materialen en de realisatie van producten, zoals ons verenigingstijdschrift *Het Groene Blad*, het verslag van de *Weidevogelbeschermingsgroep Binnenveld-West*. In 2018 is een groot bedrag van het Bestemmingsfonds *project Groene stapstenen* overgeschreven naar de gemeente t.b.v. de realisatie van een patio in het Ontmoetingshuis in Veenendaal-Oost en onder de *overige activiteiten* vallen de uitgaven voor de nieuwjaarsbijeenkomst en de jaarlijkse barbecue voor actieve leden.

Wervingskosten De wervingskosten, zoals drukken van de excursiefolder, het huren van een kraam, e.d. zijn tot nu toe niet apart geboekt en worden in deze jaarrekening daarom niet apart genoemd, maar maken deel uit van de uitgaven van de desbetreffende werkgroepen.

Kosten van beheer en administratie

Kosten van beheer en administratie	2018	2017
Huisvesting	31975,92	31607,99
Administratie	2232,31	1760,83
TOTAAL	34.208,23	33.368,82

Onder kosten van huisvesting valt niet alleen de huur, maar ook alle vaste lasten, zoals gas, water, elektriciteit, gemeentelijke heffingen, klein onderhoud, e.d. Administratiekosten zijn de internet en telefoonkosten, verzekeringskosten, kantoorbenodigdheden en de bestuurskosten, zoals de kosten van de ALV, coördinatorenvergaderingen, afscheid van coördinatoren, e.d.

Overige toelichtingen

Bestuurders en vrijwilligers hebben in het boekjaar geen bezoldiging of andere vergoeding ontvangen.

2.3 Ondertekening van de jaarrekening

Veenendaal, 13 maart 2019

Het bestuur,

Maarten van Leeuwen

Voorzitter

Hanneke Baretta-Bekker

Penningmeester/Waarnemend secretaris

2.4 Overige gegevens

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

De statuten bepalen dat het bestuur de balans en de staat van baten en lasten maakt en opstelt. Het resultaat wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve of het fonds waarop het betrekking heeft of, voor zover de bestemming niet is beperkt, overeenkomstig het besluit van het bestuur.

Bijlage 1 Verslagen van de werkgroepen

Excursies

De gidsen van de werkgroep hebben als doel:

- Enthousiast en toegankelijk de bekendheid voor de natuur rond Veenendaal en Rhenen en omgeving te vergroten voor jong en oud. Verspreiden van kennis over de natuur door realisatie van het wandelprogramma 2018, waar iedereen aan mee kan doen
- Goede contacten met de boswachters te onderhouden
- Via lokale media de excursies te promoten.

Gerealiseerde prestaties n.a.v. de publieksfolder 2018:

- In 2018 stonden er **35 activiteiten** op de publieksfolder en **804 deelnemers** werden er geteld. De film *Weidevogels in het Binnenveld* trok veel bezoekers. 2018 had een lange warme zomer en 2 excursies gingen niet door vanwege onweer. Op de folder stonden ook vier *Schone stappen wandelingen*, georganiseerd door werkgroep *Duurzaamheid* besproken.
- De Nieuwjaarswandeling op 13 januari voerde de 25 deelnemers door Veenendaal De oliebollen en warme glühwein na afloop smaakten best.
- 25 januari werd de film *Weidevogels in het Binnenveld* in de Groenhof vertoond voor 70 personen. Na afloop ging men in gesprek over de weidevogelbescherming met een PowerPoint presentatie.
- 10 februari was er een excursie over het herkennen van bomen en er waren tien enthousiaste deelnemers waaronder drie kinderen.
- 10 Maart was de start van de Boekenweek met het thema Natuur in de cultuurfabriek met als gastspreker Hans Dorrestijn. Ook het IVN deed mee en 85 bezoekers zagen de film *Weidevogels in het Binnenveld* en 35 kinderen deden mee met het educatieve programma met Cokkie Gadella.
- Er werden in 2018 weer twee paddentrekexcursies gehouden. De eerste excursie van 23 maart had twee bezoekers en het was nog te koud dus we zagen geen padden maar genoten wel van de mooie wandeling. 30 Maart zagen 57 personen waaronder veel kinderen, veel padden!
- 7 April genoten 15 personen bij prachtig weer van de fietstocht in het Binnenveld met als startpunt Industrielaan/Groeneveldselaan. Er werden veel vogels gezien en ook veel reeën.
- 14 april werd met negen personen de Grebbebergwandeling gelopen. Het was een gezellige en interessante tocht met heerlijk weer.
- De fietstocht in het Binnenveld vanuit Achterberg op 14 april ging niet door maar werd op 12 mei ingehaald met zes deelnemers. En 25 mei kwam een groep 8 van de Eben Haezerschool met 30 ll. naar weidevogels kijken.
- De Vroege vogel excursie van 12 mei op de Plantage Willem III trok tien vogelliefhebbers die o.a. tapuiten, de geelgors, balts van een boompieper en boomleeuwerik zagen bij mooi weer.
- Donderdag 17 mei verkenden tien personen de Palmerswaard en zagen o.a. knaagsporen van bevers en knobbelzwanen op hun nest.
- 26 mei was er een excursie in De Groene Grens in Veenendaal-Oost en vier personen zagen al aardig wat orchideeën. Verder werd er gekeken naar biodiversiteit waarvoor verschillende grassoorten werden gezocht.
- Op het schema stonden twee Blauwe Hel excursies. 29 Mei werd 's avonds onweer voorspeld en de activiteit kon dus niet doorgaan. Bij de 2e excursie op 5 juni was het prachtig weer en er kwamen 17 personen die veel zagen

- 9 en 10 juni waren de IVN landelijke slootjesdagen met veel PR van de landelijke IVN Scharrelkids. In Veenendaal stonden 9 juni de SWG gidsen Jannie van der Linden, Carlo van de Weerd en Janny Groenleer van 10-12 uur klaar in het Stadspark. 50 personen waaronder 30 kinderen kwamen enthousiast scheppen met de schepnetten en bekeken later hun oogst in de bakken. Iedereen kreeg een leuke zoekkaart met waterbeestjes erop. Francis van der Linden voerde de resultaten in op de site van het IVN.
- Zaterdag 21 juli kwamen acht enthousiaste personen naar Kwintelooijen voor de vlinderexcursie. Door de droogte waren er weinig insecten en vlinders en libellen, maar wel sprinkhanen.
- Ria van de Bor gidste 25 juli en 1 en 8 augustus in de tuin van Kasteel Renswoude drie groepen voor ruim 70 personen. De wandeling is een leuke mix van natuur en geschiedenis. De kleine opdrachten voor de kinderen vinden de volwassenen ook leuk. Samen bezig zijn in de natuur!
- Op 21 september werd er ook 's avonds onweer verwacht en werd de avond van het Burlen een week verplaatst. 28 September werd er weer geluisterd naar het burlen van de edelherten door 22 deelnemers. De deelnemers zagen eerst in de Groenhof een film over het Edelhert en daarna gingen ze richting 's Heeren Loo naar de wildkansel. De edelherten waren wel te horen maar zaten ver weg.
- De Klompenpad wandeling *Meulunterenpad* werd op 22 september niet gelopen door gebrek aan belangstelling.
- 2018 had een erg droge zomer. 29 September op Prattenburg genoten 20 personen toch van uiteindelijk veel soorten paddenstoelen.
- 13 Oktober op de Grebbeberg zagen 42 personen met mooi weer ook veel paddenstoelen. Op 20 oktober genoten weer 42 personen van een prachtige wandeling in het Elsterbos van SBB met heerlijk weer en eindelijk ook veel vliegenzwammen.
- 24 oktober werd de Oma-Opa-kleinkinderen excursie gehouden met als startpunt hoek Slaperdijk/ Dijkstraat-west en er kwamen ruim 40 personen waaronder veel kinderen. Iedereen was erg enthousiast en er waren veel paddenstoelen waaronder ook veel vliegenzwammen te zien. Janny Groenleer verving de zieke Ingrid Belser.
- De natuurtuin Diddersgoed is in 2018 de laatste zondag van de maand vanaf februari t/m november open geweest van 15-16 uur en in juni eenmaal extra. De tuin ging 13 maal open en er komen gemiddeld steeds ongeveer 15 personen. In juni stond de tuin weer vol orchideeën.
- In november deed Diddersgoed mee met de landelijke Natuurwerkdag en tien personen kwamen snoeien en wilgenknotten. Op de voorpagina Veenendaalse krant stond op de woensdag erna een leuk verslag. De aankondigingen zijn door de kranten goed gepubliceerd. Er wordt nu steeds gevraagd om een foto bij te voegen en zo valt de aankondiging meer op.
- 26 april werd Ria van de Bor onderscheiden als Lid van Oranje Nassau door de burgemeester van Renswoude voor al haar IVN werk.

Jannie van der Linden stopte op 27 november na 25 jaar met het organiseren van de Publieksactiviteiten. Zij wil geen lange excursies meer lopen. Om deze reden stoppen ook de Paddenstoelenexcursies die Jannie samen met Aly van Eijk vanaf 2001 hielden.

Gidsen in 2018

Ingrid Belser, Ria van de Bor, Bert Budding, Aly van Eijk, Cokkie Gadella, Janny Groenleer, Gert ten Haaf, Karin Houtzager, Roelof de Jong, Ina Kok, Bert van Leeuwen, Gerrit van Leeuwen, Dorthy Reijn, Wim van Rotterdam, Bert van Spanje, Maja Stavleu, Carlo van de Weerd, Willemien Wildeman, en Jannie van der Linden (coördinator).

Gidsen op verzoek / Activiteit op aanvraag

Omdat er geregeld verzoeken zijn van instellingen of particulieren aan IVN om een bijeenkomst (mede) te organiseren heeft Cokkie Gadella de coördinatie daarvan op zich genomen en met behulp van een aantal gidsen in 2018 de volgende verzoeken afgehandeld:

- 10 maart in de bibliotheek vanwege de boekenweek een tweetal sessies met als thema natuur. Harald Arissen vertoonde een film, er konden uilenballen worden uitgeplozen, er werd gewerkt met onze zintuigbakken en voor de kleintjes waren er kleurplaten. Succes verzekerd en veel propagandamateriaal uitgedeeld. Aantal deelnemers ca 50.
- 10 april heeft Harald Arissen een lezing gehouden over dassen in de *woongroep Rhenendael*. Aantal bezoekers 41.
- Vrijdag 9 november heeft Bert Arissen een lezing gehouden over *Straling*, die door ruim 40 man bijgewoond werd.
- 17 oktober 100 jaar *Patrimoniums Bouwvereniging*. Viering in Hugo's pannekoekenhuis. IVN heeft hetzelfde programma gedraaid als in de bibliotheek, ruim 70 man over de vloer gehad en veel info uitgedeeld.
- Donderdag 18 oktober excursie met 30 kinderen van de montessorischool, groot succes.
- Activiteiten met de *Stichting Goed voor Elkaar*. Opvang van mensen met een lichte dementie. IVN heeft drie maandagmiddagen het thema vlinders aanschouwelijk gemaakt middels onze expositie, een filmpje en een vlinderkast.. Doelgroep heeft genoten en wij ook. 12 deelnemers.
- Donderdag 25 oktober excursie voor kinderen van de buitenschoolse opvang. Deelname acht kinderen en twee begeleiders.
- Donderdag 25 oktober excursie in het Amerongsebos voor negen man.
- Dinsdag 11 december een winterwandeling voor personeel van de zorggroep *CHarim*, negen deelnemers.
- Woensdag 7 november en woensdag 9 november hebben we twee workshops verzorgd voor kinderen in het Ontmoetingshuis met als thema *Vogels in de winter*. Er is een film vertoond, er zijn uilenballen uitgeplozen, er zijn nestkastjes getimmerd en pinda's geregen. Acht deelnemers; Ook deze workshops waren een groot succes, mede dankzij de hulp van Harald Arissen.

Totaal gaat het om ca 285 mensen. En er komen regelmatig nieuwe aanvragen binnen.

Scholen (Veenendaal)

De Werkgroep Scholen (SWG) van IVN Veenendaal streeft naar het stimuleren van de natuur- en milieueducatie in het Basisonderwijs en Speciaal onderwijs.

Het doel is

- Een bijdrage leveren aan een harmonische ontwikkeling van het kind.
- Door inzicht en vaardigheid bij het kind- de toekomstige volwassene- een positieve houding ten opzichte van de natuur en het milieu te laten groeien.

Gerealiseerde prestaties 2018

- Alle groepen van de basisscholen en BSO's in Veenendaal krijgen begin september een excursie aangeboden.
- Het aantal gidsen loopt terug maar wij kunnen nog steeds alle aangevraagde excursies bemensen.
- Sinds 2010 verzorgt de Scholenwerkgroep de coördinatie van de Speurtochten in de tuin van de Groenhof voor de groepen 1 t/m 8. Aangezien er veel interesse is voor deze excursie wordt de scholen gevraagd ook in de herfst naar de tuin te komen. In oktober

waren er ook veel paddenstoelen in de tuin zodat de herfstexcursie nu in de tuin wordt gegeven. 18 Groepen met 454 leerlingen bezochten de tuin waarvan vijf groepen in oktober.

- Bijzonder was dat 19 juni een televisieploeg van de EO opnames kwam maken voor het programma *Een klas vol ouders*. Groep 8 van Baken II met 45 ouders en kinderen en de filmploeg kwamen naar de Groenhof voor een speurtocht in onze tuin. In oktober werd in aflevering 6 ons item uitgezonden waarop we veel positieve reacties kregen!
- In de natuurtuin Diddersgoed kregen 9 groepen met 233 leerlingen een excursie aangeboden. De groepen 3, 4 en 5 kunnen aan deze excursie mee doen. In de tuin krijgen de kinderen van de SWG gids informatie over bijzondere planten (bijv. kleefkruid of stinkende gouwe), de vlechtheg en lopen door een soort doolhof van het riet. Daarnaast krijgen de kinderen uitleg over het leven van de bijen door de imkers Henk Korving of Anneke Janse aan de hand van de bijenkorven die in de tuin aanwezig zijn.
- Het project *Zorg voor de Natuur* voor leerlingen van de groepen 7 of 8, heeft voor het negentiende jaar plaatsgehad in samenwerking met Staatsbosbeheer. In het najaar werden er bomen omgezaagd in het bos en in het voorjaar was er een terugkomdag waarbij de leerlingen allerlei opdrachten kregen van Boswachter Ingrid, die de zieke Jelle verving. In het najaar werden er bomen omgezaagd en een heideveld van bomenopschot ontdaan. In verband met veiligheidsvoorschriften wordt het lastig goede gebieden te vinden. O.l.v. Jelle Bais van Staatsbosbeheer en met ondersteuning van de SWG namen 12 groepen met 286 leerlingen deel.
- In de maand mei verzorgde de SWG weer een theorieavond (met lesmateriaal van het IVN) en een praktijkavond over de sloot voor de 24 kinderen van de jeugdopleiding van Hengelsportvereniging de Rietvoorn. De SWG richt zich op het zorgvuldig omgaan met dier en plant, maar geeft geen visles.
- De Slootjesexcursies in het stadspark zijn een succes omdat de kinderen zelf aan de slag gaan met hun schepnetten en zoekkaarten. 17 Groepen met 438 kinderen waren geïnteresseerde ontdekkers van de natuur in het water.
- Zaterdag 9 juni was er weer de IVN slootjesdag die de gidsen Jannie van der Linden, Janny Groenleer, Cokkie Gadella en Carlo van de Weerd verzorgden en 50 personen waaronder 30 kinderen kwamen scheppen en kijken naar waterbeestjes. Iedereen was weer erg enthousiast ook over het mooie weer en de IVN PR materialen!
- Op Nationale Boomfeestdag op 22 maart plantten 24 leerlingen van groep 6 van De Vuurvlinder appelbomen. Vervolgens presenteerden de SWG gidsen Jannie van der Linden en Henriette Prins de IVN activiteit op de school: takken werden gedetermineerd en er werd een natuurbingo gespeeld.
- 17 Maart deden Janny, Jannie, Heleen en Henriëtte mee aan een cursus die in de Groenhof gegeven werd door het Woeste Land.
- 21 april behaalde Janny Groenleer haar IVN Gidsendiploma!
- De scholenwerkgroep vergaderde in 2018 drie keer.
- In 2018 namen 1529 kinderen van 60 groepen deel aan onze activiteiten! Zie verder de tabel met het schema, waarin alle scholen die meededen met een SWG excursie zijn vermeld.

De dankbare respons en aandacht van de kinderen zijn een grote stimulans voor de SWG om door te gaan met dit belangrijke werk. De Scholenwerkgroep is er trots op dat zoveel kinderen, leerkrachten en de ouders die als begeleider mee komen zo enthousiast reageren op de natuurexcursies!

Gidsen

Ida Doedens stopte als SWG gids omdat ze te druk is met haar werk. Zij heeft samen met Heleen, Lucy en Loes op 15 november 2011 het schoolgidsendiploma behaald en was sindsdien een waardevolle kracht bij de SWG. Ada Westerink is ons SWG team in 2018 enthousiast komen versterken en we zijn blij dat we weer met vijf vaste gidsen zijn.

In 2018 bestond de werkgroep dus uit de volgende zes gidsen: Janny Groenleer, Henriette Prins, Heleen Veldman, Ada Westerink, Jannie van der Linden (coördinator) en Dorthy Reijn (invaller bij Een klas vol ouders).

Tabel. Detailoverzicht activiteiten SWG Veenendaal

IVN Afdeling Veenendaal-Rhenen e.o.				Jaarverslag		2018			
Werkgroep Scholen Veenendaal									
Scholen	zorg voor de natuur - jan.	zorg voor de natuur maart	Zorg voor de natuur - nov.	slootjes-excursie	herfst-excursie	Groenhof	Diddergoed	boomfeestdag	
1 Beatrixschool		1gr8	1gr8			gr.4/5	1gr2/3		
2 BSO Kwink +KluppluZ									
3 BSO Kwink Scooby Doo									
4 CBS Tamim				2gr.6					
5 Calvijnsschool						plusklas			
6 Het Perron/CSV									
7 De Burcht				2gr 6					
8 De Ceder									
9 De Grondtoon		1gr8	1gr8	1gr6					
10 De Plantage				gr 6					
11 De Schakel		1gr8				gr.7			
12 De Steenblok									
13 Het Visnet (Overberg)									
14 De Windroos									
15 Engelenburgschool									
16 Het Baken - 1				1gr6		1gr6a,4a			
17 Het Baken - 2				2gr6		1gr8,1c,			
18 Het Erf				gr 6a,6b		gr1/2b,2a,3a	4-4/5b		
19 Het Mozaiek /Wereldkidz				1gr 6					
20 Het Speelkwartier		2gr7	gr.7a en 7b	junior ac		gr. 4a, 4b	gr 3a,3b		
21 Het Visnet (Elst)									
22 Juliana van Stolbergschool - Hoofdlocatie									
23 Juliana van Stolbergschool - Sterke arm				gr 6					
24 Juliana van Stolbergschool/School Juul		1gr8	1gr8	gr.5-6			gr 3/4		
25 Montessorischool									
26 Oranjeschelp									
27 Patrimoniumschool				gr.6		gr 7			
28 Rehobothschool				1gr6b		gr.3a,3b,7,8	4a/4b		
29 School/Alex		1gr8					gr 3/4		
Plusklas									
30 Vuurvlinder								gr 6	
sub-totaal aantal leerlingen		165	121	438		454	233	24	
sub-totaal aantal groepen		7	5	17		18	9	1	
sub-totaal uren in 't veld		28	32	115		108	53	10	
Totaal aantal leerlingen	1435								
Totaal aantal schoolgroepen	57								
Totaal bestede uren in het veld	346,0								
Totaal voorbereidingsuren	100,0								

Extra activiteiten	Datum	aantal groepen	aantal kinderen	aantal volwassenen	aantal uren	aantal gidsen		
Hengelsportvereniging "De Rietvoorn"	Mei	2	24		16	3		
Bijenmarkt	juli		20		8	2		
IVN nationale slootjesdag	juni	1	30	20		4		
slootjes Veenendaal-oost			20			2		
studiedag woeste land	maart				16	4		
vergaderingen SWG: 3 maal					45	15		
coördinatorenvergaderingen					8	2		
Totalen		3	94	20	93			

Grand-totaal				Gidsen	in 2018		
aantal kinderen	1529			Ada Westerink			
				Dorthy Reijn	invaller		
aantal groepen	60			Heleen Veldman			
aantal mensuren	539,0			Henriette Prins			
aantal gidsen	6			Jannie van der Linden	coördinator		
				Janny Groenleer			

Duurzaamheid

Doel De werkgroep stelt zich ten doel om Duurzaamheid binnen IVN gestalte te geven.

Leden De werkgroep bestaat uit vaste leden Ton Ezendam, Saskia Koolen en Dorthy Reijn (coördinator). Bij activiteiten wordt er een beroep gedaan op diverse leden van IVN Veenendaal-Rhenen.

Gerealiseerde Prestaties

- *Samen Duurzaam Veenendaal (SDV)*. In 2018 heeft de coördinator namens IVN de diverse vergaderingen van SDV bezocht en deelgenomen aan de organisatie van drie Duurzaamheidscafé's. De gemeente Veenendaal stimuleert activiteiten op gebied van Duurzaamheid en verleent subsidie aan SDV.
- In 2018 is er *geen Duurzaamheidsmarkt* geweest. In plaats daarvan heeft SDV drie keer een Duurzaamheidscafé georganiseerd met op elke avond een thema, een spreker en pitches van diverse initiatieven in Veenendaal. Deze hebben plaatsgevonden in de Cultuurfabriek.
- 6 juni: aftrap met Vincent Bijlo
- 26 september: zero waste met Green Evelien
- 28 november: Fair Tourism met Charlotte Louwman-Vogels
- *Recyclesint* Een persoonlijke spontane actie van Bianca Kleijer heeft leden van SDV gemobiliseerd om in het Ontmoetingshuis een speelgoed ruilmarkt te houden. Ouders brengen het speelgoed waar hun kinderen mee uitgespeeld zijn in, krijgen daar waardebonnen voor om 'nieuw' speelgoed uit te kiezen. Een succesvolle actie ondersteund door <https://recyclesint.org/>
- *Schone Stappen wandeling* Er zijn vier *Schone Stappen wandelingen* georganiseerd. Deze staan in de publieksfolder. Elk seizoen is er in een van de wijken van Veenendaal een wandeling waarbij afval geraapt wordt. Deze wandelingen worden gegidst door Saskia Koolen en Ton Ezendam. Waarbij Ton ook voor de afvoer van het afval zorgt. Er is afval geraapt op de volgende data:
 - 10 maart
 - 9 juni
 - 15 september
 - 10 november
- De beschikbare knijpers zijn als niet prettig ervaren. Ze zijn te zwaar. Bij *Bries* zijn vijf knijpers, vijf kinderknijpers en vijf vuilniszakringen besteld.
- *Groenpanel* In maart 2018 is de coördinator voor het eerst naar de bijeenkomst van het Groenpanel van de gemeente Veenendaal geweest. Het Groenpanel is een groep die bestaat uit inwoners en experts die mee willen denken en doen met de gemeente op het gebied van groen. Het Groenpanel bestaat uit inwoners van Veenendaal en geeft input vanuit haar deskundigheid en belangstelling op het gebied van groen en water. De groep komt 3 à 4 keer per jaar bij elkaar. Elke avond is er een onderwerp waarover informatie verstrekt wordt, zoals bv *onderhoud van openbaar groen*. Overigens is het IVN goed vertegenwoordigd in dit Groenpanel.

Scholen (Rhenen)

In het verslagjaar 2018 heeft de werkgroep de volgende activiteiten uitgevoerd in het kader van ondersteuning natuuronderwijs basisscholen en van de buitenschoolse opvang in de gemeente Rhenen:

- Leden van de werkgroep hebben assistentie verleend bij het onderhoud van de leskisten, die aan de scholen werden uitgeleend. De leskisten zijn eigendom van de gemeente

Rhenen en bevinden zich in het Huis van de Gemeente. De uitgifte wordt verzorgd door een ambtenaar van de gemeente.

- In het voorjaar hebben 92 leerlingen van groep 5 van de basisscholen in de gemeente Rhenen een excursie gemaakt naar het natuurgebied De Blauwe Kamer (gelegen tussen Rhenen en Wageningen) of Plantage Willem III te Elst onder begeleiding van IVN gidsen van de scholenwerkgroep.
- Tijdens de excursies in De Blauwe Kamer werd vooral aandacht geschonken aan de rivier, de uiterwaarden, de flora en de fauna. Vogels werden bekeken vanuit de Vogelhut en de ruïne van de oude steenfabriek is altijd interessant.
- Tijdens de excursie op de Plantage Willem III was er veel aandacht voor de diverse flora en fauna in dit gebied.
- Op 1 maart, in de voorjaarsvakantie, hebben vier IVN gidsen en twee stagiaires met 40 kinderen van de Buiten Schoolse Opvang een geslaagde activiteit gehouden in de gymzaal van de BSO aan de Acacialaan. In het kader van Pasen was het thema hazen en konijnen.
- Op 13 september zijn twee IVN gidsen met circa 20 kinderen op vlinderexcursie geweest in Kwintelooijen.
- Op 22 oktober, in de herfstvakantie, hebben twee IVN gidsen met 20 kinderen een leuke excursie gehouden op de Laarsenberg in de buurt van Ouwehands Dierenpark. We zijn naar de loopgraven gelopen en hebben onderweg het herfstbos bekeken.
- In het najaar hebben ongeveer 426 leerlingen van de onderbouw en enkele bovenbouwgroepen van de basisscholen een herfstexcursie/wandeling gemaakt in de Rhenense stadsbossen en de bossen bij Elst, ook weer onder begeleiding van IVN gidsen.
- De gidsen lieten de leerlingen kennis maken met de specifieke kenmerken van het herfstbos, zoals de afgevallen bladeren, paddenstoelen, boomvruchten, insecten etc.
- De Scholenwerkgroep Rhenen, die eind 2018 uit 11 personen bestond, is in totaal drie keer bijeen geweest in het Huis van de Gemeente in Rhenen.
- Daarnaast heeft de Scholenwerkgroep Rhenen drie keer vergaderd met bestuursleden van de Blauwe Bever. Tijdens deze vergaderingen is gesproken over samenwerking. Dit heeft geresulteerd in de opzet van een pilot in het voorjaar 2019.

Mediatheek

Doel

De mediatheek streeft naar het opbouwen van een brede collectie materialen en boeken op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid. Zij stelt deze beschikbaar voor iedereen die daarin geïnteresseerd is. Bij aanschaf voor de mediatheek ligt het accent op milieu- en natuureducatieve materialen voor de basisschool en kinderopvang, op bevordering van de deskundigheid van de leden van onze werkgroepen en op de basisschooljeugd.

De mediatheek geeft advies over het gebruik en de toepassing van educatieve materialen aan leerkrachten, leden en andere gebruikers. Zij is gevestigd in het natuur- en milieueducatieve centrum *de Groenhof*.

Het geven van cursussen, het gidsen bij wandelingen, het lesgeven op scholen, het voorlichten en het uitlenen aan leerkrachten, studenten en andere geïnteresseerden vereist een goed voorziene en up-to-date mediatheek.

Gerealiseerde prestaties 2018 met toelichting

1. Aanschaf van materiaal

- Aanschaf nieuwe boeken m.n. van het KNNV
- Aanschaf van 2 nieuwe leskisten:
 - Natuurkoffer “Grijs Groen Gelukkig”. Deze koffer is bedoeld voor het realiseren van natuurbeleving bij mensen die niet gemakkelijk meer naar buiten kunnen, bijvoorbeeld voor (licht dementerende) ouderen in een verpleegtehuis
 - Scharrelkids box “Natuurspelletjes” Ontdekkist met zes verschillende spelletjes in de natuur. Alle materialen die nodig zijn voor de spelletjes zitten in de kist. Handig bij activiteiten op aanvraag
- Aankoop van boeken geschikt voor de kinderen van de basisschool.
- Invoer boeken in het Aurasysteem.

2. Onderhoud materiaal

De controle en het onderhoud van leskisten enz. kostte veel tijd. Scholen en andere leners blijken niet altijd even zorgvuldig met de materialen om te gaan. Regelmatig moesten onderdelen die op of weg zijn, aangevuld of vervangen worden.

3. Organisatie van de uitleen

- Aantal uitleningen:

• Boeken/lespakketten	65 maal
• leskisten	19 maal
• natuurbingo	3 maal
• vlindertentoonstelling	1 maal
- Schepnetjes en alle daarbij behorende materialen worden veel geleend.
- Zoekkaarten in grote aantallen.
- Overige uitgeleende materialen: materialen voor het uitpluizen van uileballen, loepjes, boommeters, kompassen, spiegeltjes, rugzakjes, tijdschriften, vlindernetten, handpoppen, wormenbak, verrekijkers, spellen, posters, vlinderkast, boomschijfjes en stammetjes, afvalgrijpers, turf.

Wanneer een leerkracht materiaal leent, is dat soms voor meer dan 1 groep en bij sommige projecten zelfs voor de hele basisschool of kinderopvang. Veel materialen worden regelmatig gebruikt in en om de Groenhof, bij activiteiten van beide scholenwerkgroepen en door gidsen tijdens excursies.

Ook bij activiteiten op aanvraag maken de begeleiders veel gebruik van de mediatheek. Naast kinderen zijn ouderen daarbij een nieuwe doelgroep.

Omdat de excursiegegevens van de scholenwerkgroep in het EDSO-systeem nog ontbreken, kan het systeem nog niet door de scholen gebruikt worden.

Werkuren: ± 490 op de woensdagmiddagen. Hierbij komen nog heel wat uren thuis en op overige dagen in de Groenhof.

4. Openstelling van de mediatheek

De mediatheek is 44 keer op woensdagmiddag open geweest en 6 keer extra op afspraak.

Twee personen zijn te weinig voor al het werk in de mediatheek en de Groenhof. Het bemannen van de woensdagmiddagen levert bij twee personen soms ook problemen op. Versterking van het team is hard nodig

5. Beheer magazijn

6. Verkoop KNNV-boeken via internet en op de Groenhof

Natuurtuin Diddersgoed

De natuurtuin Diddersgoed is gelegen in Veenendaal-West aan het Ruisseveen 9B / hoek Goudvink (richting Buitenzorg). Om de natuur in Diddersgoed ongestoord tot ontwikkeling te laten komen, is de tuin niet vrij toegankelijk.

De tuin wordt beheerd door vrijwilligers van IVN Veenendaal-Rhenen. Het IVN verzorgt de ontwikkeling, onderhoud en openstelling van de Natuurtuin Diddersgoed. De werkgroep Natuurtuin Diddersgoed telt vijf actieve leden. Daarnaast verrichten jongeren van de natuurwerkgroep *De Zwammen* enkele zaterdagen per jaar knotwerkzaamheden. Op jaarbasis wordt er gemiddeld 150 uur in de tuin gewerkt door het IVN.

De tuin wordt intensief gebruikt door de scholenwerkgroep. Zij geven in de tuin natuurlessen aan kinderen uit het basisonderwijs, gemiddeld enkele honderden kinderen per jaar. In de tuin is tijdens deze lessen ook een imker aanwezig en staan er bijenkasten opgesteld.

In 2018 was de tuin van februari tot en met november elke laatste zondag van de maand opengesteld van 15.00 - 16.00 uur onder leiding van een natuurgids in samenwerking met de werkgroep excursies. Gemiddeld trekt de tuin ca. 15 bezoekers tijdens de zondagen. Buiten deze periode is bezichtiging alleen op afspraak mogelijk.

Op zaterdag 3 november is er meegedaan met de landelijke natuurwerkdag. Totaal hebben er tien mensen meegedaan.

Prestaties 2018:

Reguliere werkzaamheden:

- Snoeien /verwijderen opslag in de rotsmuur;
- Schoon houden trappen;
- Langs de paden brandnetels maaien;
- Ingang maaien;
- Paden maaien 1x per maand;
- Overhangende takken etc. wegsnoeien langs de paden;
- Kleine gedeelten van de vegetatie met de bosmaaier gefaseerd maaien en maaisel afvoeren;
- Inventariseren vegetatie door Plantenwerkgroep, die 1x per jaar een excursie in Diddersgoed houden.

Plannen voor 2019:

De reguliere werkzaamheden

Specifiek in 2019:

- diverse bomen snoeien;
- 2e natuurwerkdag organiseren in november met uitbaggeren van de waterloop onder de vlonders;
- wilgen knotten;
- educatieve functie verbeteren door informatiebordjes.

Kostenraming in 2019: + kleine materialen €250,-; + informatiebordjes €500,-.

Tuin Groenhof

- De gemeente heeft afgelopen jaar de acacia gesnoeid en er een anker in aangebracht, dat is een verbinding tussen de twee hoofdtakken.
- Ook de dennen zijn gesnoeid, vooral boven het gebouw, en dood hout is verwijderd.
- In het afgelopen jaar zijn wij, sinds de verhuizing van Peter, al een hele tijd met z'n tweeën.

- Door de droge zomer zijn wij niet toegekomen aan nieuwe zaken, div. keren niet geweest.
- Alleen aan onderhoud zijn wij toe gekomen.
- De vijver blijft een terugkerend probleem.

Werkgroepleden: Jacque Buijsse, Arie Rijnenveld en voor een deel van het jaar Peter Kuijten, die verhuisd is naar Steenbergen.

Planning 2019

- Voor komend jaar zijn er snoeiwerkzaamheden gepland aan de westkant van het gebouw.
- Vooral de hazelaars groeien erg snel en hangen over het hek en zullen worden gedund.
- Verder komen soms dingen op die gedaan worden, die ik nu nog niet benoemen kan.
- Verder is Groei en Bloei zeer rigoureuus aan het snoeien geweest, wij hebben hier vragen over gekregen. Opruimen van hun snoeiwerk laat te wensen over, gooien alles op een hoop en kijken nergens meer naar. Hier moet over gepraat worden
- Vervangen van palen blote voetenpad is te overwegen, nieuwe palen en leggers. In overleg met de scholenwerkgroep bekijken om een andere invulling.
- Realisatie evt. komend najaar en winter.
- Kosten ca. € 250.

Natuurpaden

Verantwoording 2018

- In 2018 is de werkgroep uitgebreid met een 'herintreder' Harmannus Harkema, die in het verleden uitgebreide ervaring heeft opgedaan in de werkgroep. Daarnaast hebben zich twee 'padencontroleurs' aangemeld. Zij maken geen deel uit van de werkgroep, maar zijn bereid om op verzoek namens de werkgroep routes te controleren. We hebben hier dit jaar naar tevredenheid gebruik van gemaakt.
- De routes zijn uitgebreid met een nieuwe wandelroute *De pr8ige Heuvelrug*, een route van totaal 17 kilometer, die echter in twee afzonderlijke wandelingen van elk 8 kilometer is te lopen. Deze route is ontwikkeld in het kader van de natuurgidsenopleiding door Karin Houtzager, Marcel van Doorn en Ida Marsman. Bij uitzondering, de overige routes zijn alleen digitaal verkrijgbaar, is hiervan ook een boekje gemaakt dat op de Groenhof of bij de IVN stand te koop wordt aangeboden.
- Alle bestaande routes zijn gecontroleerd, waar nodig bijgesteld en op de site geplaatst.
- Sinds eind dit jaar zijn alle GPS routes rechtstreeks van de afdelingssite te downloaden en hoeven sindsdien niet meer opgevraagd te worden bij de coördinator.
- We hebben als werkgroep ons aangesloten bij de landelijke pilot IVN-routeapp. Voor een eenmalig bedrag van € 250,00 kunnen we een onbeperkt aantal routes op de app zetten. Inmiddels staan drie van onze routes op deze app. Voor de bruikbaarheid van de app was het nodig dat de tekst gecomprimeerd werd.
- We zijn gestart met het opzetten van een PR map met als doel deze bij relevante locaties, zoals horeca of camping, uit te zetten om zowel het IVN als onze natuurroutes te promoten.

Plannen 2019

- In 2019 zullen de werkzaamheden van de werkgroep in belangrijke mate bestaan uit het ontwikkelen van de PR map met natuurroutes en het uitzetten bij aan de routes gelegen horeca en campings, naast de Stadswinkel in de Cultuurfabriek en een relevante locatie in Rhenen.
- De kosten van deze PR map begroten we op ca. € 200 en doen we graag een beroep op het afdelingsbudget.
- Verder zal het plaatsen van de natuurroutes op de landelijke IVN-routeapp worden voortgezet. Hierbij zal de tekst worden aangepast aan de gebruiksmogelijkheden van de app, zoals gesproken tekst.
- Ook dit jaar verwachten we een beroep te doen op onze routecontroleurs om de routes na te lopen/fietsen zodat we als werkgroep ons vooral kunnen concentreren op de route app en de PR.

Werkgroepleden: Jan van Oeveren, Harmannus Harkema, Ida Marsman (coördinator).

Weidevogelbeschermgroep Binnenveld-West

Dit zijn onze manieren:

- We werken in het veld nu met ongeveer 10 actieve vrijwilligers
- Dat doen we in tweegroepen, één tussen de Grift en grofweg de Weteringsteeg met Louwe Hummel als groepshoofd en één groep vanaf de kernen Achterberg en Rhenen tot aan de Weteringsteeg met Roelof de Jong als groepshoofd
- We doen dat op basis van toestemming van de boeren waar we bij het begin van het seizoen afspraken mee maken
- We werken op basis van de richtlijnen afgesproken tijdens onze twee jaarvergaderingen
- We houden ons aan de richtlijnen van het Landschap Erfgoed Utrecht
- We hebben een vergunning van de politie Rhenen en van SBB voor de Achterbergse Hooilanden
- Nesten, de ligging er van, leggen we tegenwoordig direct vast met onze telefoon op de website van Landschapsbeheer Nederland
www.landschappen.nl/themadossier/natuur/dossiers/boerenlandvogels-weidevogels
- Daarna communiceren met de boeren hoe we de nesten in het veld hebben aangegeven en proberen in overleg met hen de beste beschermmaatregel te treffen
- We maken met bordjes bekend waar we beschermen en zo zijn we ook voor anderen 'zichtbaar'.

Resultaten WBW in beeld

Na een slechte start vanwege het koude weer vallen de definitieve resultaten uiteindelijk niet tegen. Het aantal uitgekomen nesten van de kievit is met twee gestegen, dus nagenoeg gelijk. Het aantal Grutto's is weer flink gestegen ten opzichte van vorig jaar maar zit nog niet op het niveau van daarvoor. Van de overige soorten zijn de aantallen zo klein dat je daar eigenlijk geen uitspraken over groei of krimp kunt doen. Ze zijn er nog zullen we maar zeggen en we koesteren deze soorten, waarvan er veel op de rode lijst staan.

Hieronder de resultaten in beeld van wat wij noemen de "Big Five" van het Binnenveld. Het gaat om de soorten Kievit, Grutto, Tureluur, Scholekster en Wulp. Elk bolletje is een waargenomen nest! Let wel dat is niet hetzelfde als een uitgekomen nest. Het geeft de intensiteit aan van de aanwezige broedparen.

Wat opviel is dat met name de kieviten sterk migreren. Eerder zaten er veel kieviten naast de Levendaalseweg en de direct daaraan grenzende percelen. Dit jaar nauwelijks. Bijzonder was dat juist

de wat drogere stukken van de Unifarm van de WUR in beeld waren. Een verklaring hebben we niet. Iets anders zijn onze zorgen vanwege de afname van maispercelen. Omdat de kievit vanwege de intensieve graslandteelt meer kiest voor mais wordt dat lastig als die er niet meer zijn. We hopen en elders in dit verslag is dat ook te lezen, dat er meer ruimte komt voor botanische hooilanden of kruidenrijk grasland met uitgesteld maaibeheer.

Naast de "Big Five" van de weidevogels zagen we een mooie ontwikkeling bij andere vogels die in het gebied voorkomen. Frappant is wel de toename van de Gele Kwikstaart. Vaak zagen we ook de Graspieper, de Roodborsttapuit en ook de Tapuit hebben we meer gezien dan andere jaren.

Kaart van het WBW werkgebied met de nesten van de weidevogels Rood: Grutto; Wit: Kievit; Blauw: Scholekster; Groen: Tureluur; Bruin: Wulp.

Resultaten WBW werkgebied en aansluitende Achterbergse Hooilanden in cijfers: 2017 en 2018

2018	WBW zoekgebied eigen vrijwilligers	Bron:	Achterbergse Hooilanden Dit jaar heeft Sovon geen tellingen kunnen verrichten. De schatting van ons is als volgt:	
Kievit	Aantal nesten	119	Aantal territoria	7
	Uitgebroed	77		
Grutto	Aantal nesten	2	Aantal territoria	7
	Uitgebroed	2		
Scholekster	Aantal nesten	2	Aantal territoria	geen
	Uitgebroed	2		
Tureluur	Aantal nesten	1	Aantal territoria	3
	Uitgebroed			
Wulp	Aantal nesten	1	Aantal territoria	2
	Uitgebroed	4		
Veldleeuwerik			Aantal territoria	4

2017	WBW zoekgebied Bron: eigen vrijwilligers		Achterbergse Hooilanden Dit jaar heeft Sovon geen tellingen kunnen verrichten. De schatting van ons is als volgt:	
Kievit	Aantal nesten	113	Aantal territoria	9
	Uitgebroed	75		
Grutto	Aantal nesten	0	Aantal territoria	3
	Uitgebroed	0		
Scholekster	Aantal nesten	3	Aantal territoria	geen
	Uitgebroed	3		
Tureluur	Aantal nesten	1	Aantal territoria	3
	Uitgebroed	1		
Wulp	Aantal nesten	1	Aantal territoria	2
	Uitgebroed	1		
Veldleeuwerik	Aantal nesten	0	Aantal territoria	1?

Overzicht per locatie.

Legsel gegevens seizoen 2018 - District UT 18														
			Kievit											
NAAM BEDRIJF	Adres	perceel	Nest	Uit	verl bij bew.	pred.	2de leg	uit	pred.	Scholekste	Wulp	Tureluur	Grutto	Leeuwerik
G.J. ter Maaten	Maatsteeg 8	Laarsenberg (mais)	1	1										
Bart van Laar	Cuneraaweg 38	Laarsenberg (mais)	1	1										
Henk Geesink	Maatsteeg 10	Laarsenberg (mais)					1		1					
Monsato, cp Hans Hoogak	Wageningse Afweg 31, W.	Levendaalseweg					2	1	1					
Gert van Laar	Levendaalseweg 9	Maatsteeg (mais)					1	1						
Jansen	De Dijk 57	De Dijk (mais)	1		1		1	1						
Jacob van Laar	Weteringsteeg	nieuw grasland	2		2		3	1	2					
Wilco Versteeg	Vrijweidersweg	hoek Wets-Zuidmnw (mais)	4		4		4	3	1					
WUR Unifarm	Bornsteeg Wageningen	Middelbw/vrijweiderst(mais)	1	1			2	2						
		Aardappelen	4		4		7	4	3					
		Bonen					1	1						
T Henken	Zuidelijke Meentsteeg	Naast bos/olifantengras (mais)					2	1	1					
Jan B Henken	Nrd Meentsteeg 16A	Vrijweidersweg (mais)	3	1		2	3	2	1	1				
		Middelbw (L) (mais)					3	3						
G.J.M. van Laar	Maatsteeg 18	Schoutensteeg (mais)	3	3										
G.J. van Laar	Weteringsteeg 42	Weteringsteeg t.o. 44-42 (mais)	1	1										
		Maatsteeg (gras)	4	4			1	1			1		1	
Gerrit van de Scheur	Nrd Meentsteeg 10	Meentwallen (mais)					3	3						
E.J. van Laar	Maatsteeg 16	Friese Steeg (mais)					1	1						
		Maatsteeg (gras)	5	4		1						1	1	
C. van de Westeringh	Cuneraaweg 20	Achterbergse hooilanden (gras)	1	1									1	
T. van de Meijden	Zuidelijke Meentsteeg 20	Achterbergse hooilanden (gras)	1	1										
G. Roseboom	Weteringsteeg 34a	Achterbergse hooilanden (gras)									1			
G. Roseboom	Weteringsteeg 34a	Maatsteeg (mais)	2		2									
J. van Oort	Achter de lijn 6	Achterbergse hooilanden (gras)											1	
SBB		Achterbergse hooilanden (gras)	5	5							1	3	5	4
E.J. Roekel	Cuneraaweg 42	Maatsteeg (braak->gras)	15			15	5	3	2					
G.J. Ter Maaten	Veenweg 5	Veenweg/grift (mais)	10	9		1	5	5						
J van der Kolk	Weteringsteeg 12	Maatsteeg (braak->gras)	2		2		3	3						
W. van der Meijden	Sundertweg 4	Zuidelk meentst (mais)	1			1								
Wijnand Versteeg	Kampjesweg 14	Middelb. Weg (mais)	4	4										
H van der Scheur	Cunereaaweg 60	Veenweg (gras)	1			1								
		Maatsteeg (grift)	2	1		1								
M. Bloed	Marsdijk 18 Lienden	Friesesteeg (mais)	2	2										
Verwoerd	Dwarsweg 2	Dwarsweg (mais)	1	1										
R van Laar	Rauwveldseweg 1	Grift (mais)	1	1						1				
			78	41	15	22	48	36	12	2	3	4	9	4

Voor 2019 zijn de maatregelen die boeren kunnen nemen verder uitgebreid. Het biedt boeren stap voor stap kansen om wat meer natuurinclusief te werken. De provincie Utrecht heeft daarvoor in haar

natuurplan 2019 ruimere mogelijkheden in aanbod. Het is aan ons en aan de ANV en LTO organisatie om samen met het Collectief Utrecht Oost hier meer op in te zetten.

Als boeren mee doen gaan ze in hun bedrijfsvoering iets later doen of iets anders doen. Dit kost opbrengsten. Daarvoor in de plaats ontvangen ze een vergoeding uit de beschikbaar gestelde weidevogelpakketten. Voor 2019 zijn er mogelijkheden voor grasland met kruidenrijk grasland en uitgesteld maaien en voor maisakkers met uitgesteld bewerken en kievitstroken. Als weidevogelaars gaan we graag het gesprek aan met boeren om de inzet hiervan te stimuleren.

De film: *Weidevogels in het Binnenveld* is echt een succes. Door de film hebben we heel veel mensen de waarde van het Binnenveld voor weidevogels kunnen laten zien. De film is ruim 20 keer vertoond en we krijgen nog regelmatig aanvragen. Na het vertonen van de film gaan we vaak in gesprek met de zaal. Er zijn vertoningen geweest met meer dan 80 mensen en gezelschappen van ongeveer 25 - 40 personen. We startten in het voorjaar 2017 in de Cunerakerk met Ons Genoegen met ruim 500 mensen en nadien volgde de rest, waarmee we nog eens zeker 600 personen bereikt hebben.

En dan is er ook nog de verkoop van de film voor *eigen* gebruik. Destijds hebben we 120 USB sticks en 200 DVD's gemaakt. Deze zijn nu bijna op. Dus als er nog belangstelling is moet u er vlug bij zijn. Wat leuk is dat ook verschillende andere groepen weidevogelliefhebbers de film hebben gekocht. Zo wordt de film ingezet van Zuid-Holland tot Friesland. Al met al een mooi iets en nog steeds kunt u ons vragen voor een inleiding met de filmvertoning.

De opbrengst van de verkoop van de film op USB sticks en DVD's en bijdragen van sponsors (bij elkaar € 2674) komt direct ten goede aan activiteiten in het veld zoals b.v. voor de inzet van de drone.

Planten

- We zijn als plantenwerkgroep dit jaar begonnen met de sneeuwklorkjes wandeling bij fort Rhijnauwen in Bunnik. Daarna zijn we met elkaar pannenkoeken gaan eten. In maart stond een excursie naar Kwintelooijen op het programma om naar de uitbottende knoppen van bomen te kijken. Hiervoor was weinig animo, ook omdat er veel andere activiteiten in Veenendaal waren.
- In april zijn we gestart met het avondprogramma. Voor de zomerstop stonden er 13 excursies gepland. De eerste twee bijeenkomsten stonden in het teken van de mossen. De opkomst per keer was erg verschillend.
- In augustus waren er nog twee plantenexcursies.
- In september begonnen de middagexcursies en gingen we op zoek naar paddenstoelen. Vanwege het droge en warme weer hebben we dit jaar maar weinig paddenstoelen gezien.
- Begin december hebben we met elkaar het programma van 2018 geëvalueerd en het programma van voor 2019 vastgesteld.
- Komend jaar is Magda Buijs nog contactpersoon van de plantenwerkgroep. Tineke Wouda zal het programma verder uitwerken.
- In totaal staan er ongeveer 25 mensen op onze verzendlijst. Gemiddeld zijn er 6-10 deelnemers per excursie.
- We hopen dat 2019 weer een goed jaar voor ons zal zijn.

Bomen en Openbaar Groen

De werkgroep zet zich in voor een duurzaam ecologisch groen- en boombeheer in Veenendaal. Doelstelling daarbij is het bevorderen van duurzaam ecologisch openbaar groenbeheer en het bevorderen van duurzaam (laan)boombeheer met een hoog percentage aan inlandse bomen. De werkgroep is een overlegplatform voor de gemeente Veenendaal en heeft daartoe regelmatig overleg met enkele medewerkers van de afdeling Groen van de gemeente.

In 2018 zijn tijdens het groenoverleg onder andere de volgende onderwerpen aan de orde gekomen: bomenkap (Essentaksterfte), onderhoud park Ruisseveen, maaibeheer, Idylle (in Veenendaal-Oost), lijst beschermde bomen.

Door natuurmonitoring in Veenendaal kan worden vastgesteld welke planten en dieren er in Veenendaal voorkomen en welke plekken voor de natuur van belang zijn. In 2018 zijn diverse oevers en bermen geïnventariseerd op orchideeën. Een verslag zal in januari 2019 verschijnen.

In 2018 zijn wij ook een paar keer uitgenodigd als stakeholder om mee te denken over de nieuwe omgevingsvisie voor Veenendaal.

Plannen voor 2019 (en 2020):

Voortzetting van het groenoverleg met daarin onder andere aandacht geven aan duurzaam groen beheer en het stimuleren van de biodiversiteit in Veenendaal. Maar ook naar informatieavonden over bouwplannen en dergelijke gaan die georganiseerd worden door de gemeente om ook daar onze inbreng te geven.

Verder zullen we in 2019 betrokken blijven bij het proces rond de omgevingsvisie.

Leden werkgroep: Carlo van de Weerd (coördinator) en Bert de Ruiter.

Vogels

- In 2018 waren er 38 mensen lid van de Vogelwerkgroep. De belangrijkste activiteit in 2018 was het organiseren van een aantal vogelexcursies.
- In de periode van april tot juli zijn we zes keer op een dinsdagavond (Blauwe kamer, Plantage Willem III, Wageningen Aboretum en Uiterwaarden, Palmerswaard, Amerongen Bovenpolder West en Wageningen Pabstendam) en eenmaal op een vrijdagavond (Veenendaal) op stap geweest. Deze excursies gingen naar locaties in de regio en duurden ongeveer twee uur.
- Daarnaast zijn we in het vroege voorjaar naar Tiengemeten en een keer in het najaar op zaterdag vogels (Polder Arkemheen/Nijkerkernauw) wezen kijken.
- Een opvallende waarneming: In juni zijn we op een vrijdagavond in Veenendaal op zoek geweest naar de nachtzwaluw. Na ongeveer een uur te hebben gelopen waarin we bijna geen vogels hebben gezien zagen we in de schemering nog heel goed een nachtzwaluw op een kale tak zitten. Tijdens het vervolg van de excursie zagen we heel veel nachtzwaluwen om ons heen vliegen.
- Het aantal deelnemers varieerde van 9 tot 24 per excursie. In totaal hebben in 2018 ongeveer 80 personen aan de excursies deelgenomen.

De Groenlingen

Eind 2017 liep het aantal leden van de werkgroep De Groenlingen, jongeren tussen 6 en 12, zodanig terug dat de activiteiten zijn opgeschort.

Gedurende 2018 is getracht weer op te starten, maar jammer genoeg is dit niet gelukt. De werkgroep zal in 2019 weer trachten een nieuwe start te maken.

De Zwammen

Voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar heeft het IVN de jeugdnatuurclub De Zwammen. De Zwammen had in 2018 vier leden. Naast diverse educatieve excursies in en om Veenendaal zijn de jongeren bezig met werken in de natuur. Het opschonen van bospercelen en het knotten van wilgen zijn ieder jaar terugkerende activiteiten. In 2018 zijn zes activiteiten georganiseerd. De werkgroep De Zwammen telt twee actieve leden.

Prestaties 2018

- Onderhoud Landgoed Kernhem
- Wilgenknotten op erf te Ederveen
- Onderhoud Landgoed Kernhem
- Excursie Blauwe kamer
- Onderhoud Landgoed Kernhem
- Onderhoud Landgoed Kernhem

Financiën 2018

De groep heeft in 2018 nauwelijks kosten gemaakt. De kosten die er waren voor drinken en versnaperingen en vervoer zijn door de werkgroep leden zelf betaald.

Leden werkgroep Martijn Stip (coördinator) en Bert Budding (werkgroeplid).

Groene Blad en Internetsite

Groene Blad

- Vijf afleveringen van het Groene Blad zijn geproduceerd, te weten in februari, mei, augustus (themanummer), oktober en december
- Het aantal te drukken exemplaren (± 480) volgt het aantal in het ledenbestand
- Het bezorgteam bezorgde het Groene Blad in Veenendaal, Rhenen, Elst en Amerongen. De bezorging op de overige adressen buiten Veenendaal, worden door de drukker Editoo via Sandd verstuurd.

Internetsite

- De website wordt gemiddeld 1000 keer/mnd bezocht, waarvan 80% ook echt kijkt. 200 bezoekers/maand keren meer dan eens terug. Hierbij wordt opgemerkt dat natuurspaden veruit het meest wordt bezocht. Kortom een mooi resultaat.

Toelichting

Tijdsbesteding (menskracht): 765 uur:

- Redactiewerk Groene Blad: 5 (nummers) x 36 uur = 180 uur
- Contentbeheer Site: 150 uur
- Afstemmingsoverleg werkgroep intern: 5 x 3 pers x 2½ uur = 37,5 uur
- Afstemmingsoverleg met overige IVN-werkgroepen: 5 uur
- Coördinatie: 60 uur
- Bezorgen Groene Blad (incl. coördinatie): 16 (wijken) x 3 (uur) x 4 (nrs) = 192 uur

Leden GB&I werkgroep Peter van Krugten (coördinator), Nico Bosman (Redacteur Groene Blad), Arie Bons (Webmaster IVN Veenendaal-Rhenen site).

Contact adverteerders Gert ten Haaft

Bezorgteam B. Berg, J. Bom, I. Kanij, N. van Druten, E. Dijkstra, R. Eding, W. Drost, I. Koster, J. Mulder, L. den Oudendammer, I. Marsman, A. Rijneveld, J. Snieder, H. van Ter-gouw, N. van 't Veer en T. Wouda.

PR-werkgroep

Doel Ons belangrijkste doel blijft ledenwerving en voorlichting

- De werkgroep leden zijn zes maal bij elkaar geweest.
- Wij hebben met een stand op de geraniummarkt, de bijenmarkt, de Cuneramarkt, en in de wijk Oost, met voorlichtingsmateriaal over het milieuvriendelijk inrichten van de tuinen, gestaan. Verder verstrekten we regelmatig informatiemateriaal op het Diddersgoed, bij de paddentrek, bij de paddenstoelenexcursies en bij het burlen van de herten. Ook werd er uitgebreid materiaal verspreid bij alle activiteiten van *Gidsen op Verzoek* (zie verder), informatie die erg op prijs werd gesteld en ook een aantal nieuwe leden heeft opgeleverd.

- De verkoop van artikelen uit het winkeltje loopt goed. Suze Hörchner en Cokkie Gadella hebben samen weer een tafel ingericht in de mediatheek met materiaal om cadeau te geven met Sinterklaas en Kerst. Dit liep boven verwachting goed.
- Er zijn dit jaar geen placemats verkocht.

Leden Bert Berg, Peter van Krugten, Henk de Kleuver en Marijke Brattinga. Marijke is halverwege 2018 verhuisd en is als coördinator opgevolgd door Cokkie Gadella. De PR werkgroep is op zoek naar versterking.

Cursussen en Lezingen

Seizoen 2018 is er voor de derde keer een moestuincursus gegeven. De cursus bestond ook dit jaar weer uit drie avonden plus een excursie. Er waren 8 deelnemers. Het cursus kostte € 12,50. Hiervan zijn de uitgaven voor zaden, plantjes, potgrond, compost, koffie, thee, koekjes, e.d. betaald. Ook moestuincursusboekjes hoort daar bij, maar die hebben we dit jaar gratis van het IVN landelijk bureau gekregen.

Docenten Saskia Koolen en Dorthy Reijn. Lidia den Oudendammer is eventueel beschikbaar bij uitval van een van beiden.

NatuurWerkt!

Algemeen

- Met 2018 is voor NatuurWerkt! weer een succesvol jaar afgesloten.
- Het afgelopen jaar hebben meer deelnemers zich aangemeld dan dat er zijn vertrokken.
- Het aantal deelnemers was eind 2018 ruim 50.
- De aanmeldingen werden gedaan door diverse instanties in het sociale domein of kwamen op eigen initiatief.
- De opdrachtgevers, te weten de landgoederen Remmerstein en Prattenburg alsmede het Staatsbosbeheer, waren volop tevreden over de uitgevoerde werkzaamheden.
- De sfeer op de werkdagen was uitermate goed.
- Er werd over het algemeen goed gecommuniceerd en diverse deelnemers hebben zich zeer positief uitgelaten over onze NatuurWerkt! formule.

Info ochtend

- Op 14 maart hebben we in De Groenhof een informatieochtend georganiseerd.
- Ruim 50 uitnodigingen zijn verstuurd naar de plaatselijke politiek, welzijnsorganisaties, reïntegratiebedrijven, vluchtelingenwerk, verslavingszorg enz.
- Een groot aantal geïnteresseerden, waaronder burgemeester van der Pas en de wethouders mevrouw De Heer van Rhenen en mevrouw Hollander van Veenendaal hadden de uitnodiging, net als vele anderen uit het sociaal domein, aangenomen.
- Er werd informatie verstrekt over doelstellingen en werkwijze van NatuurWerkt!
- en er werden vragen van aanwezigen beantwoord.

Lustrumfeest 22 november

- In 2018 was het vijf jaar geleden dat IVN Veenendaal – Rhenen met NatuurWerkt! is begonnen.
- Alle deelnemers waren met partner of introducé uitgenodigd om dit eerste lustrum op passende wijze te vieren.

- Het Staatsbosbeheer ontving ons in Leersum waar we de lunch konden gebruiken en daarna stond er een bijzonder boeiende wandeling over het Leersumse Veld onder leiding van een boswachter op het programma.
- Hierna ging de groep naar het landhuis op landgoed Remmerstein, waar onder het genot van eten en drinken het lustrum uitgebreid werd gevierd.
- Het eten dat in de vorm van een buffet werd gepresenteerd, was volledig door eigen mensen klaargemaakt.
- Een mooie fotoreportage met beelden van de werkzaamheden gedurende de afgelopen vijf jaar.
- schitterende zelfgemaakte gedichten die door een deelnemer werden voorgedragen en de trucs van een ingehuurde illusionist/goochelaar, maakten het feest compleet.
- Aan de deelnemer met de meeste werkuren gedurende het afgelopen jaar werd een fraaie wisseltrofee aangeboden. Deze wisseltrofee bestaat uit een stuk steen afkomstig van de Utrechtse Heuvelrug met daarop een stuk gereedschap bevestigd.
- Alle deelnemers ontvingen bij het weggaan een “tekenkaart”, Met deze kaart, die tevens wordt verspreid als PR gadget, kunnen ongewenste teken gemakkelijk uit de huid worden verwijderd.
- Ook de eigenaren van het landgoed waren op dit feest vertegenwoordigd.
- Kortom, het was een bijzonder gezellig en geslaagd lustrumfeest!!

ARBO en EHBO In het afgelopen jaar is er een ARBO plan tot stand gekomen en zijn er veiligheidsmiddelen aangeschaft. Tevens zijn er afspraken gemaakt met een EHBO instructeur om begin 2019 twee lessen te geven over veldhulpverlening.

Gereedschap Omdat de Sneeboer spade het meest effectieve stuk gereedschap is gebleken, zijn er, hoewel de prijs ruim 100 euro per stuk bedraagt, nog eens drie stuks aangeschaft. Het blijkt dat bij het verwijderen van ongewenste begroeiing het afknippen of afzagen slechts tijdelijk effect heeft. Daarom is het uitspitten van de plant op termijn de beste oplossing en daarvoor zijn spades onmisbaar.

BBQ's Er waren in het afgelopen jaar twee NatuurWerk! BBQ's georganiseerd voor de deelnemers. Op 19 juni in het koetshuis van landgoed Prattenburg, aangeboden door de eigenaar en op 26 juli op Remmerstein. Beide bbq's werden zeer positief beoordeeld.

Running up Award NatuurWerk! heeft op 21 juni op het Rhenense zomerfestival voor vrijwilligers een 2de prijs behaald en ontving de “Running up Award” met een geldbedrag van € 200, te besteden aan NatuurWerk! activiteiten.

Subsidie Op 10 juli werd er door de gemeente Rhenen een eenmalige subsidie verstrekt van € 2500, Deze subsidie werd toegekend vanuit de regeling “maatschappelijke ondersteuning preventief”, vanwege het feit dat IVN wekelijks activiteiten organiseert op de landgoederen Remmerstein en Prattenburg, waarbij mensen met elkaar in contact komen door in de natuur samen te werken. Dit geld is besteed aan NatuurWerk! activiteiten ten behoeve van de deelnemers uit Rhenen.

Financiën Het jaar 2018 is afgesloten met een batig saldo van ongeveer € 1643. Het restant van de eenmalige subsidie van de gemeente Rhenen (€ 2500) is volgend jaar beschikbaar voor de veldhulpverlening (EHBO) cursus. Het geld dat overblijft gaat in de pot van IVN.

PR activiteiten Er werden diverse PR activiteiten ontwikkeld in het verslagjaar. In de plaatselijke kranten zijn artikelen geplaatst over NatuurWerk! en er zijn vier magneetborden aangeschaft die vastgehecht kunnen worden op de dienstdoende “koffie en gereedschapsauto”. Op deze wijze worden passanten in het bos geïnformeerd over NatuurWerk! en kunnen vragen over NatuurWerk! beantwoord worden door aanwezige deelnemers.

Bijlage 2 Overdrachtsverklaring WBW

Overdrachtsverklaring

Januari 2018

- Hierbij verklaren ondergetekenden dat de overdracht van het eigendom van onderstaande apparatuur plaatsvindt van de Agrarische Natuur Vereniging Het Binnenveld naar het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid Veenendaal-Rhenen. Het betreft de overdracht van foto en filmmateriaal die is ingezet t.b.v. de film WEIDVOGELS IN HET BINNENVELD. De overdracht vindt plaats onder de volgende voorwaarde: IVN Veenendaal-Rhenen zal de apparatuur ter beschikking stellen aan één van haar werkgroepen te weten de werkgroep weidevogelbeschermgroep Binnenveld West (WBW). De werkgroep WBW zal de middelen blijven inzetten t.b.v. weidevogelbeheer in het Binnenveld zowel in West als Oost. Zolang deze apparatuur beschikbaar is bij WBW heeft het ANV bestuur de mogelijkheid deze om niet te gebruiken voor het maken van reportages of ander PR materiaal voor het ANV.

Het betreft apparatuur in onderstaande tabel waarbij de aanschafwaarde (voorjaar 2016) is weergegeven.

Camera met toebehoren	€ 2.230,45	foto app	EOS 5D Mark III Canon camera, batterij, oplader
	€ 479,00	objectief	een 28mm Canon EF F1.8 lens t.b.v. filmen korte afstand
	€ 26,90	CF geheugenkaart voor Canon voor foto's	
	€ 24,90	Feisol snelkoppingsplaat t.b.v. statief / camera bevestiging	
	€ 33,98	Timer Remote Control C8 (Canon) is Afstandbediening t.b.v. TimeLapse opnamen	
	€ 91,50	SanDisk 64GB Compact Flash Card Extreme Pro VPG65 160MB/s extra geheugenkaart voor het filmen	
Externe geheugenopslag	€ 139,90	Western Digital Elements 4TB, USB3.0	
	€ 89,95	Western Digital Elements 2TB, USB3.0	
	€ 92,99	Western Digital Elements 2TB, USB3.0	
Gopro camera's	€ 180,98	Gopro 1	
met geheugen kaartjes	€ 364,95	Gopro 2	
	€ 72,40	Samsung Pro Plus geheugenkaartjes voor beide Gopro's	

De ANV Het Binnenveld doet afstand van het eigendom en IVN Veenendaal-Rhenen aanvaardt het eigendom. IVN is geen vergoeding verschuldigd voor deze overdracht.

Datum overdracht:

Plaats overdracht:

Voor akkoord,
De overdrager
ANV Het Binnenveld

Naam: Jan Bouwhuis
Functie: Voorzitter

9 januari 2018

Voor akkoord,
De ontvanger
IVN Veenendaal-Rhenen

Naam: J.G. Baretta-Bekker
Functie: Penningmeester

13 januari 2018